

STAMP: 13 JUL 1955

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

No. 27—Vol.—LIII

FRIDAY,

8TH JULY, 1955

Registered at the C P O as a Newspaper

Price 6d.

Socrates As Passive Resister

But when it became an oligarchy, the Thirty having sent for me with four others to the Tholus, ordered us to bring Leon the Salaminian from Salamis, that he might be put to death; and they gave many similar orders to many others, wishing to involve as many as they could in guilt. Then, however, I showed, not in word but in deed, that I did not care for death, if the expression be not too rude, in the smallest degree, but that all my care was to do nothing unjust and unholy. For that Government, strong as it was, did not so overawe me as to make me commit an unjust action; but when we came out of the Tholus the four went to Salamis, and brought back Leon; but I went away home. And perhaps for this I should have been put to death, if that government had not been speedily broken up. And of this you can have many witnesses.

THUS said Socrates to his judges when he was seventy years old. For him, when there was to be a choice between his conscience—what he knew to be good—and what the Government of the day had ordered, and what he knew to be wrong, there was no hesitation even though it might have cost him his life. Indeed, this trial was a brilliant example of passive resistance. He had been preaching virtue to the Athenian youth. This tended to subvert the established order of thought and, therefore, established authority. Socrates was, therefore, charged, among other things, with having corrupted the Athenians. The penalty was death. Socrates preferred the poison-bowl and his independence to a life of servile and superstitious obedience to human authority, even when it went under the name of Government. "O Athenians," says our sage, "I honour and love you; but I shall obey God rather than you." At the same memorable defence, Socrates says of his most virulent and self-seeking traducers. "Neither will Melitus nor Anytus harm me; nor have they the power; for, I do not think that it is possible for a better man to be injured by the worse. He may perhaps have me condemned to death, or banished, or deprived of civil rights; and he or other may perhaps consider these as mighty evils. I, however, do not consider them so." Not many days after he uttered the memorable words, he died a peaceful death, discoursing on the immortality of the soul. The world knows today Melitus and his companions as murderers of a man almost divine, and Socrates lives for eternity. This passive resister, just after the sentence was pronounced upon him, delivered in his dungeon a discourse on the duties of a good citizen, and rejected the overtures of his friends to escape death by stealing out of the prison. Then, he was as hard as adamant and all respect for law and order. In Socrates, therefore, we have one of the greatest breakers as also respecters of law. The essence of his teachings and practice was that it is lawful to disregard a law or order when it is against one's conscience, i.e. a higher law, but it is not lawful to try to escape the punishment that the law imposes for such disregard.....

The test of good citizenship is not necessarily an acceptance of everything that law-givers may have to say. That would entail a travesty of good Government, national stagnation, and destruction of the rights of the minorities. But the minorities who consider certain laws or orders to be wrong must, by not resisting evil, suffer in their persons the penalties for a breach of those laws, until their sufferings have produced a reaction in their favour. Acquiescence in a law which is repugnant to one's notion of right is nothing but rank cowardice, for it shows disinclination to submit to physical inconvenience. Thoreau wisely said: "There are nine hundred and ninety-nine patrons of virtue to one virtuous man. But it is easier to deal with the real possessor of a thing than the temporary guardian of it." And passive resisters are, beyond doubt, the real possessors of "the thing." When they have lost all, they have gained everything.

ALL OCCASIONS

"In heaven it is always autumn, His mercies are ever in their maturity. We ask our daily bread, and God never says you should have come yesterday, he never says you must again tomorrow, but to-day if you will hear His voice, today He will hear you.....He brought light out of darkness, not out of a lesser light; He can bring thy summer out of winter, though thou have no spring; though in the ways of fortune, or understanding, or conscience, thou have been benighted till now, wintered and frozen, clouded and eclipsed, damped and numbed, smothered and stupefied till now, now God comes to thee, not as the dawning of the day, not as the bird in spring, but as the sun at noon to illustrate all shadows, as the sheaves in harvest to fill all penuries, all occasions invite His mercies, and all times are His seasons."

—John Donne, 1624.

—o—

PRAYER

"God give me sympathy, and common sense and help we live with courage high. God, give me calm and confidence and please,—a twinkle in my eye."

—Baron Mountevans.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart
 The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent,
 forbearance; to a friend, your heart; to your child, a good example;
 to your father, deference; to your mother, conduct that will make
 her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to
 your loved ones ?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
 the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
 Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
 DURBAN, NATAL.

**NEW NYLON
 SAREE MATERIALS**

JUST ARRIVED

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0.
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS! Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Bem- Skippers. Huge range now at clear Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.



B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 29th July. Sailing 3rd August.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
 Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
 nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
 private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£83-10-0
Second " " " "	55-0-0
Third Class Bunk	28-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0
Ordinary Food	£4-17-6
Hindu Special Food	£10-3-0
Ordinary Food	£4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
 munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—
SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 8TH JULY, 1955

A Living Monument Of Apartheid

THE official opening of the Durban Medical School last Tuesday by the Minister of Education, Mr. J. H. Viljoen, was certainly a great and historic occasion. There are 132 non-European undergraduates at present receiving instructions there. The school has been built by the State and the Department of Education meets the running costs of the institution. A considerable sum of money, collected by public subscription, has with State funds been spent on movable equipment. In addition the Government in the course of seven years, will provide 105 bursary loans, which will be valued at £300 of which the students will be required to repay half. The course at the Medical School where students are studying for the M.B. Ch.B. degree lasts seven years. The degree is exactly the same as medical degrees offered in European colleges and graduates will be registered with the South African Medical Association. The students at the Medical School are mostly African men and women. There are also a number of Coloured and Indian students.

The picture is undoubtedly a rosy one and it would be an act of ingratitude were the non-Europeans not to appreciate such a fine gesture on the part of the Government. It would appear as though non-Europeans were never satisfied however much were to be done for them.

But the background of this otherwise a magnificent institution is not pleasing. However much one tries to hide it the fact remains that this institution establishes once for all the principle of apartheid in its practical application, which means that Apartheid has come to stay in South Africa while it is being abolished wherever it exists in the outside world.

Apartheid in itself is an abhorrent thing. The more enlightened a person becomes the more abhorrent it becomes, or at

least should become, unless the person concerned is devoid of self respect and takes as a matter of fact that he or she is an inferior being merely because of the colour of his or her skin. It is the height of degradation on the part of one who imposes it and for him who tolerates it being imposed. It is a matter of profound gratitude that the Witwatersrand University and the Cape University are the two enlightened universities where there is no segregation, which is as it should be. We do hope and pray that they will never lower their dignity under any circumstances by introducing it. In the Natal University it has unfortunately been introduced by people who were very zealous that the non Europeans must not be kept backward in the academic field. They felt quite sincerely that however degrading the circumstances literary education should not be neglected. The non-Europeans are ever grateful to them and they do not in the least doubt their sincerity. But is learning of any use really at the cost of one's self-respect? Will not the White man in South Africa try a little to feel what it is like to be a non-White? We dare to say that if that feeling is dead in the non-Europeans because of other selfish interests and they can reconcile themselves to the lower status imposed on them it is a sure sign of their degradation. If this does not occur to those who hold high academic qualifications, who are supposed to be the thinkers and the leaders of the people, what can be expected from the ignorant and the unenlightened? Does it not ever occur to the doctors and lawyers and others who hold high academic qualifications, what worth is their learning when they cannot be treated with the respect due to them as self-respecting human-beings? Is there no such thing as human dignity for the non-European? The present Government, of course, will say most emphati-

cally without the slightest compunction—No. And the average White man will not have a very high regard for us when we have reconciled ourselves to the situation. We attach more importance to the raising of our moral and spiritual standard

than our literary standard. And so we feel that this new medical school opened for non-Europeans will mark the closing in time to come of the doors of other universities to us and that it will stand as a living monument of Apartheid.

NOTES AND NEWS

Mr. Louw Looks Foolish

The East London 'Daily Despatch' dated June 27 writes:

MR. ERIC LOUW, South Africa's Minister of External Affairs, is one of the many Nationalists who are for ever complaining of misrepresentation of South African affairs in the overseas Press. This type of accusation goes down well on the *platteland*, but we thought Mr. Louw would have had more sense than to make such a charge while in a foreign though friendly country. Apparently not. Unfortunately for him, he made the usual allegation of "distortion" of facts and "misleading" comment against no less a journal than the 'New York Times,' which, like its namesake in London, prides itself on its accurate foreign reporting. Even more surprising, Mr. Louw chose to object to a description of the recent session of the Union Parliament which, to our way of thinking, was quite moderate, as well as incontrovertibly truthful.

All that the correspondent of the 'New York Times' said was that the recent session of Parliament had been one of the unhappiest in the nation's history and had been condemned as leading to the establishment of a one-party system of government and a republic. The newspaper's headlines were: "Strijdom's Grip Strengthened. Parliament Adjourns After Adding Power to Nationalist Regime... Long Tenure for Government Foreseen." In a letter to the Editor of the 'Times,' Mr. Louw described this as "misleading" and "distorted." In what way it is misleading or distorted we fail to see. In suggesting that it is, Mr. Louw accuses himself of being incapable of understanding the meaning and implications of the Senate Act, the provisions of which even a school boy could understand and interpret. We had not thought that the Minister for External Affairs would make himself and his Government look so foolish.

Fort Hare College Re-Opened

The Fort Hare non-European College, which was closed down and its 330 students expelled two

months ago because of alleged indiscipline of the students is reopened and with the exception of a small number the rest of all the students are reported to have been readmitted. All students have had to re-apply for admission to the college, and disclose information about the "boycotts and other acts calculated to undermine discipline" which led to the closure of the college on May 4. The college was closed after the students had boycotted a graduation ceremony. The college authorities alleged that a secret organisation known as "the caucus" was at work intimidating students and challenging the authority of the college heads.

Most Lavish Wedding S.A. Has Ever Seen

Next Monday the marriage will take place between Mr. Rustom Jalbhoy Rustomjee, son of Mrs. and the late Mr. Jalbhoy Rustomjee, of Durban, and Dr. Ishward Ginwala, eldest daughter of Mr. and Mrs. Nasarwanjee Soabjee Ginwala, of Lourenco Marques. Since the very small Zoroastrian community in the Union has no priest to perform wedding and other religious ceremonies a High Priest has been brought out from India for this special occasion. He is Dasturji Navroz Minocher-Homjee, of Secunderabad, Hyderabad. Dasturjee has accompanied the bridegroom's sister Mrs. Jerbai Homy Nariawala, who was born in South Africa and has returned to her parent's home after twenty-two years. Her husband too comes for the first time to Durban specially to attend the wedding, which is to be the most lavish one ever seen in South Africa. Other members of the Rustomjee family and other friends have arrived from England and Ireland to attend the ceremony.

Mahatma Gandhi Memorial Fund

We wish to thank an anonymous donor for the donation of £2-2-0 towards the Mahatma Gandhi Memorial fund.

MORE ABOUT GROUP AREAS—II

By C. W. M. GELL

(From 'The Forum', Johannesburg)

THE second event since my May article is the extension of Group Area proposals to the Transkei and Wild Coast. But, while we may recognise certain consequences which will flow from Mr. Prinsloo's original utterance of May 2—the loss of business confidence, withdrawal of capital, restriction of credit, foreclosing of bonds, sharp drop in property values, on the one side; the encouragement given to small reactionary African elements to opt for apartheid on the grounds of local self-interest, on the other—we should keep our sense of perspective about all this. Damaging as the consequences are for the 18,000 whites of the Transkei, they have been assured that they do not face expropriation or forced removal. The expansion of their interests and businesses will be discouraged; they will, in fact, be left to "wither away." But they will not be turned out. Non-whites all over the Union are faced with the imminent prospect of expropriation and eviction, involving (if they are Africans) the complete and uncompensated extinction of their freehold rights and their permanent incarceration in locations, on farms or in the reserves; or (if they are Indians and, to a slightly less extent, Chinese) their compulsory removal to small isolated townships far from the business areas on which many have depended for their living; and in almost all cases (whether they are African, Indian or Coloured) their removal from developed areas, where many have long lived, to undeveloped ones which the new Development Board is empowered (but not obliged) to develop. Is it then to be wondered that, to these non-whites and their friends, it has seemed positively indecent that there should be such an uproar in the press and parliament over the eventual fate of these 18,000 whites while so little has been said by so few whites about the far more immediate, numerous and grievous injuries which so many more non-whites are likely to suffer under the Group Areas Act? Would not, I have been asked by Indians and Africans, the case of the Transkei traders be much stronger and more convincing today, if they had first raised their voices against the proposed fate of Sophiatown, Cato Manor, Maitland, South End? These are questions which admit of only one answer.

That answer is emphasised by the third significant event since my May article—the most trivial and yet, in a sense, the most revealing. "Representatives of the Group Areas Board"—as reported in the press and I am not sure whether the Land Tenure Board or the Reference and Planning Committee is meant—visited the little hamlet of Haarlem in the apple-growing Longloof valley of the Eastern Cape. They told the villagers that, since Haarlem could not be divided between the races, it must be zoned either for Europeans or for Coloureds. While no decision as to which group will be "axed" has been announced, the 100 Europeans living among 1000 Coloureds have drawn their own conclusions.

Now it may seem—it is—fantastic that our segregation ideologists should bother to disturb a village worth perhaps £50,000 all told, containing an amicable little community. But the general feeling among the Europeans is that they do not mind too much, provided they get "a reasonable market price" for their properties. In interviews with the press some said they did not yet know where they would go; others had plans to move to relatives in Cape Town elsewhere.

This little episode and the Transkei affair stress how greatly, even in adversity, the white man has the advantage over the non-white. At the first whiff of danger in the Transkei, there is an uproar which may or may not achieve its main objective, but which will certainly ensure that the process of removal and compensation will as nearly give "justice and fairplay" as is possible in matters of this sort. And no doubt something will be done on the same lines for the white residents of all the country's Haarlams. But there is very much less confidence that equal consideration will be given to non-white claims for the "justice and fairplay" promised them by Dr. Donges. At the notorious Group Areas hearing at Nylstroom in October 1953, Counsel for the Municipality said: "My learned (Counsel for the Indian community) has been much concerned about justice and fairness. These words apparently mean to him that the Indian must get exactly what he wants. It has been put to witnesses that the alternative areas proposed by the Town Council do not afford the same opportunity for grade as the areas where Indians are today. Well, Mr. Chairman,

of course they do not. I am not here to go through the hollow pretence of arguing that they are equally fit for trade. I say immediately that there are going to be losses, there are going to be substantial losses and no one can hope to deny it."

With complacency, he foresaw the entire loss being borne by the Indians who did not desire residential and commercial segregation, instead of by the whites who did.

This brings out the fundamental difference between the fates impending under the Act for the few whites and many non-whites affected. Whether or not either or both receive equal and adequate compensation in regard to property transfers, there is absolutely no comparison between the opportunities open to each thereafter. The white victim has before him nine tenths of the Union in which he may freely move and settle. Indians are being dumped in ghettos, the Coloureds only a little so, and the Africans moved off into the benevolent control of Dr. Verwoerd's ever spreading imperialism.

Thus, even if the Group Areas Development Bill achieves in practice what it purports to be doing in theory—stabilising prices of affected property—it makes no attempt to tackle the far greater injustices consequent upon the Group Areas policy. One cannot measure the increased restrictions on Africans in terms of money. Their loss is intangible but very real. But it is possible to calculate Indian losses fairly

exactly. In Rustenburg, which I quoted last month, their property losses might have been between £100,000 and £150,000. Their trade losses will not be less than £30,000 to £45,000 a year—say a capital sum of £600,000 to £900,000, bearing interest at five per cent. No one has yet explained who is going to meet that bill and all the others like it. And until an effort is made to offer full financial restitution for rights, amenities and livelihoods which will be lost under the various Group Areas proposals, or those proposals are radically amended, the less said about "justice and fairplay" the better for all concerned. Pious pledges redeemed and respected have not been the most conspicuous feature of our public life.

Footnote: Last month I quoted the following figures for the racial groups to be displaced under the Durban Group Area proposals: Europeans 3,000, Indians 63,000, Africans 80,000, Coloureds 8,000. Since then, an Indian leader has given the following figures: Europeans 3,462, Indians 106,076, Africans 119,653, Coloureds 13,475. My figures were based on a 1952-53 estimate and are very probably too low. I have not yet seen the basis on which the later figures were calculated nor the very much higher value of the Indian properties now said to be involved (1952 estimate quoted by me, £9 million, 1955 Indian estimate about £25 million). I have not yet seen any attempt to compute the annual value of Indian trade in Durban nor what percentage is now likely to be lost. Very many million pounds must be involved.

Concluded.)

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.

SARNIA,

NATAL.

CONGRESS OF THE PEOPLE

THE following are some of the messages sent to the Congress of the People held at Kliptown, Johannesburg, on June 25 and 26:—

President, Indian National Congress

Mr. U. N. Dhebar

"It is indeed a great pleasure for us to know that the African National Congress, South African Indian Congress, South African Congress of Democrats and the South African Coloured Peoples' Organisation are jointly convening a great assembly of elected representatives of the people of South Africa for the purpose of drawing up a Freedom Charter on June 25 and 26.

"This united front on the part of the oppressed is really praiseworthy and we are sure this will bring your peaceful struggle for elementary human rights to a successful end very soon."

"You are aware that the people and the Government of India are firmly opposed to the discriminatory policy followed by the South African Government. We believe strongly that this type of thing cannot continue for long in this modern democratic world, and your endeavour is bound to meet with success."

"May God give you patience and mental strength which are most vital things for carrying on a non-violent struggle."

"We extend to you our moral support and wish you all success."

Prime Minister, People's Republic of China:

Mr. Chou En Lai

"On behalf of the Chinese people I warmly greet the meeting of the Congress of the People and wish that the Congress will achieve new success in uniting the people of different origins and all sections in South Africa to oppose racial discrimination and to win freedom and democratic rights."

"The Asian-African conference has solemnly condemned colonialism and racial discrimination. The Chinese people, together with the peoples of other Asian and African countries and the people of the whole world, will continue to support the just struggle waged by the people of South Africa."

Canon John Collins
(London)

"I assure the non-Europeans of South Africa of my continuing support in their struggle for freedom and justice; my admiration for their fortitude, patience and determination in place of oppres-

sion and provocation, my respect for their devotion to the principle of non-violence.

"I promise to continue my efforts here when my health is restored. Best wishes, hopes and prayers for the Congress from myself and the Christian Action Council."

United States Of America

—Mr. Paul Robeson

"Heartfelt greetings to you all—African, European, Indian and Coloured—rallying for freedom at the Congress of the People."

"The history making Bandung conference of Asian and African nations has focussed the eyes of the world upon you, and its resolution in your behalf reflected the sympathy and support which your struggles have evoked in the hearts of freedom-lovers everywhere."

"Bandung, where more than half the world's peoples spoke out in united opposition to colonialism and racialism, and for the policy of peaceful co-existence, was vivid evidence that the old order of imperialist rule and white supremacy is doomed. Yes, here was a demonstration to the whole world that this is truly an epoch of liberation."

"That conference of the 29 Asian and African powers has had a profound effect upon public opinion here in the United States, and its meaning was especially noted by the Negro people who were linked with Africa by the bonds of kinship and with oppressed people everywhere by bonds of common aspirations. This growing interest among our people will surely evoke much greater support and assistance for you, and no doubt those of us who have long been devoted to your cause will be joined in this good work by many others."

"Our struggle here for equal rights for the Negro people continues and grows stronger despite the stubborn resistance of those who once enslaved us and who are determined to maintain the system of oppression and exploitation which has denied us true freedom in all the years since the overthrow of chattel slavery."

"The Supreme Court decision which outlawed Jim Crow schools last year is defied by the rulers of the Southern States, and our people face a long and difficult struggle to gain—in deed as well as on paper—the right to unsegregated education for our

children. Likewise the struggle for equal rights in employment, housing, political representation and in all other matters continues to be waged by the Negro people and our allies among the common people of America."

"Here, as in your homeland, leaders of the liberation movement are persecuted, and repressive attacks are being made against American supporters of our cause. But despite all difficulties, full freedom shall be won—in Mississippi, U.S.A., and in South Africa."

"The teachings of Frederick Douglass, great Negro leader of the anti-slavery movement, inspire and guide us."

"If there is no struggle," he declared, "there is no progress. Those who profess to favour freedom, and yet deprecate agitation, are men who want crops without plowing up the ground. Power concedes nothing without a demand. It never did, and it never will."

"Certainly the great victories of our times—the rise of a free and mighty China linked with the great Soviet Union and the new democracies of Europe, the winning of independence by India, Burma, Indonesia and other former colonies—are living proof that the peoples' demands, backed by their united strength, must be granted."

FREEDOM CHARTER

THE following is the text of the Freedom Charter adopted by the Congress of the People held at Kliptown, Johannesburg, on June 25 and 26:—

"We, the people of South Africa declare for all our country and the world to know:

"that South Africa belongs to all who live in it, black and white, and that no government can justly claim authority unless it is based on the will of all the people;

"that our people have been robbed of their birthright to land, liberty and peace by a form of government founded on injustice and inequality;

"that our country will never be prosperous or free until all our people live in brotherhood, enjoying equal rights and opportunities;

"that only a democratic State, based on the will of all the people, can secure to all their birthright without distinction of colour, race, sex or belief;

"And therefore, we the people of South Africa, black and white together—equal, countrymen and brothers—adopt this Freedom Charter. And we pledge ourselves

"Be assured, dear friends in South Africa, that your struggles are closer to my heart than ever before, and that I shall continue with increased devotion and energy, to rally support for Africa's freedom."

"Claimed by her people, liberated Africa shall soon—yes, in one day—rise to greatness in the world; and the flowering of her culture from the ancient roots of glory, shall enrich the culture of the world."

"Brothers and sisters of the Congress of the People—with the deepest admiration for your courage, I salute you. With all my love, I clasp your hands."

South African Labour Party's Message

"Your peaceful struggle for human rights and freedom is an important part of the fight of all South Africans for a better life."

Other Messages

Messages of good wishes were also received from the Prime Minister, Government of Sudan, World Federation of Trade Unions, World Federation of Democratic Youth, International Organisation of Journalists, Prague, National Assembly of Women, London, Peoples' Progressive Party, British Guiana, Kenya Indian Congress, Mr. Fenner Brockway and many others.

to strive together, sparing nothing of our strength and courage, until the democratic changes here set out have been won.

The People Shall Govern

"Every man and woman shall have the right to vote for and to stand as a candidate for all bodies which make laws."

"All people shall be entitled to take part in the administration of the country."

"The rights of the people shall be the same, regardless of race, colour or sex."

"All bodies of minority rule, advisory boards, councils and authorities shall be replaced by democratic organs of self-government."

All National Groups Shall Have Equal Rights

"There shall be equal status in the bodies of State, in the Courts and in the schools for all national groups and races."

"All people shall have equal right to use their own languages, and to develop their own folk culture and customs."

"All national groups shall be protected by law against insults

to their race and national pride.

"The preaching and practice of national, race or colour discrimination and contempt shall be a punishable crime.

"All apartheid laws and practices shall be set aside.

The People Shall Share The Country's Wealth

"The national wealth of our country, the heritage of all South Africans, shall be restored to the people.

"The mineral wealth beneath the soil, the Banks and monopoly industry shall be transferred to the ownership of the people as a whole.

"All other industry and trade shall be controlled to assist the wellbeing of the people.

"All people shall have equal rights to trade where they choose, to manufacture and to enter all trades, crafts and professions.

The Land Shall Be Shared Among Those Who Work It

"Restriction of land ownership on a racial basis shall be ended, and all the land redivided amongst those who work it, to banish famine and land hunger.

"The State shall help the peasants with implements, seed, tractors and dams to save the soil and assist the tillers.

"Freedom of movement shall be guaranteed to all who work on the land.

"All shall have the right to occupy land wherever they choose.

"People shall not be robbed of their cattle, and forced labour and farm prisons shall be abolished.

All Shall Be Equal Before The Law

"No one shall be imprisoned, deported or restricted without a fair trial.

"No one shall be condemned by the order of any Government official.

"The courts shall be representative of all the people.

"Imprisonment shall be only for serious crimes against the people, and shall aim at re-education, not vengeance.

"The police force and army shall be open to all on an equal basis and shall be the helpers and protectors of the people.

"All laws which discriminate on grounds of race, colour or belief shall be repealed.

All Shall Enjoy Equal Human Rights

"The law shall guarantee to all their right to speak, to organise, to meet together, to publish, to preach, to worship and to educate their children.

"The privacy of the house from police raids shall be protected by law.

"All shall be free to travel without restriction from countryside to town, from provinces to province, and from South Africa abroad.

"Pass Laws, permits and all other laws restricting these freedoms shall be abolished.

There Shall Be Work And Security

"All who work shall be free to form trade unions, to elect their officers and to make wage agreements with their employers.

"The State shall recognise the right and duty of all to work, and to draw full unemployment benefits.

"Men and women of all races shall receive equal pay for equal work.

"There shall be a forty-hour working week, a national minimum wage, paid annual leave, and sick leave for all workers, and maternity leave on full pay for all working mothers.

"Miners, domestic workers, farm workers and civil servants shall have the same rights as all others who work.

"Child labour, compound labour, the tot system and contract labour shall be abolished.

The Doors Of Learning And Of Culture Shall Be Opened

"The government shall discover, develop and encourage national talent for the enhancement of our cultural life.

"All the cultural treasures of mankind shall be open to all, by free exchange of books, ideas and contact with other lands.

"The aim of education shall be to teach the youth to love their people and their culture, to honour human brotherhood, liberty and peace.

"Education shall be free, compulsory, universal and equal for all children.

"Higher education and technical training shall be opened to all by means of State allowances and scholarships awarded on the basis of merit.

"Adult illiteracy shall be ended by a mass State education plan.

"Teachers shall have all the rights of other citizens.

"The colour bar in cultural life, in sport and in education shall be abolished.

There Shall Be Houses, Security And Comfort

"All people shall have the right to live where they choose, to be decently housed, and to bring up their families in comfort and security.

"Unused housing space to be made available to the people.

"Rent and prices shall be lowered, food plentiful and no one shall go hungry.

"A preventive health scheme shall be run by the State. Free

medical care and hospitalisation shall be provided for all, with special care for mothers and young children.

"Slums shall be demolished, and new suburbs built where all have transport, roads, lighting, playing fields, creches and social centres.

"The aged, the orphans, the disabled and the sick shall be cared for by the State.

"Rest, leisure and recreation shall be the right of all.

"Fenced locations and ghettos shall be abolished, and all laws which break up families shall be repealed.

There Shall Be Peace And Friendship

"South Africa shall be a fully independent State which respects the rights and sovereignty of all nations.

A MISUNDERSTANDING

By PATRICK DUNCAN

DURING June the Union Government decided to tighten the screws on Basutoland (because the Basuto do not wish to join the Union), and to advance one step nearer their *apartheid* heaven. So Dr. Verwoerd forbade the Basuto of Basutoland to do what they have done for a hundred years—to enter Free State towns to work and shop, and thereby to profit themselves and the Free State. This happened on about June 5. A new Police post was set up at the Union end of the bridge at Ficksburg, and the hundreds of Basuto who sleep in Basutoland and work in Ficksburg were turned back one day, without any warning being given to them or their masters. The hundreds of Basuto who arrived in buses to shop in Ficksburg were turned back and were not allowed into the Union. So far so good. The Government had once more proved how 'kradadig' (powerful in action) it is. But a large percentage of Ficksburg's business is with the Basuto. The Ficksburg Chamber of Commerce say that "the economy of Ficksburgdepends almost entirely on the purchasing power of the Basutoland Natives." And that day, and the next, Ficksburg "died. It became, in the words of one inhabitant, 'a ghost town'" ('Friend,' 18.6.55) Mr. Pietarsen, chairman of the Ficksburg Afrikaanse Sakekamer, said "I did practically no business on those days.....If I had to rely on European trade in the district I would go out of business." Mr. C. Willie, chairman of the Chamber of Commerce, estimated that "about 70 per cent of the trade

"South Africa shall strive to maintain world peace and the settlement of all international disputes by negotiation—not war.

"Peace and friendship amongst all our people shall be secured by upholding the equal rights, opportunities and status of all.

"The people of the Protectorates—Basutoland, Bechuanaland and Swaziland—shall be free to decide for themselves their own future.

"The right of all the peoples of Africa to independence and self-government shall be recognised, and shall be the basis of close co-operation.

"Let all who love their people and their country now say, as we say here: "These freedoms we will fight for, side by side, throughout our lives, until we have won our liberty."

in the town comes from over the border." And so the Afrikaanse Sakekamer and the Chamber of Commerce called emergency meetings. The Afrikaanse Sakekamer, sent a message to Government urging the removal of the ban, and the Chamber of Commerce wired the M.P. for Ficksburg, Mr. H. C. Keyter: "Police have taken action under Section 6 of Act 16 and are prohibiting Basutoland Natives from entering Ficksburg. This will be disastrous to the economy of Ficksburg as it depends almost entirely on the purchasing power of the Basutoland Natives. Please endeavour arrange free entrance for purpose of making purchases. Suggest you get support of Minister of Economic Affairs.

And so for once *apartheid* has hit White South Africa. Hit it far far harder than it hit the Basuto, for they could buy in the many shops that there are in Basutoland. And through their organisations the White people made their voices heard in Cape Town, where they have an M.P.

What happened then? Three days later the Minister of Native Affairs, Dr. H. F. Verwoerd, told the parliamentary correspondent of the 'Friend' that the ban on casual day-to-day visitors across the border had arisen through a misunderstanding, and he had instructed his Department to rectify the position immediately.

What are the lessons to be drawn from this instructive little 'misunderstanding'? I think the first is this—that the biggest misunderstanding was that of the Minister who has not yet under-

stood how necessary to the welfare of White South Africa the Africans are. If he ever perpetuates his ideas of partitioning this country he will make our whole lovely country into a desert waste—a ghost country. Next, it is clear that it will be exceedingly difficult for the Government to freeze out the Basuto, by economic or political boycotts of any kind. But lastly, and most important, let us all note how quick-

ly this tyrannical act was put right, because those who suffered have the vote, and have their M.P. at Cape Town to speak for them. Let us all see that it is no use trying merely to alleviate the pain of government tyranny in individual cases. South Africa's national cancer will only be cured when there is a shift in the balance of political power, when all have the vote. Let us be satisfied with nothing less.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, June 27.

THE constructive workers implementing the Mahatma Gandhi Memorial Fund's constructive programme met at Madurai. Addressing them, Shri G. V. Mavalankar, president of the Fund, called upon them to understand the spirit of Gandhian ideology and try to interpret that spirit in a manner suitable to the present age and changed conditions of society. "Let there be no orthodoxy about the methods but let us be firm on Gandhian philosophy and principles," he said.

Shree Mavalankar referred to the decision of the Fund to have four museums in the country to perpetuate the memory of Gandhiji and said that Madurai had been chosen as one of the four centres in view of its historical and cultural past as also in commemoration of the great event of throwing open to Harijans the Sri Meenakshi Temple.

In addition to these four museums, the Fund had decided to erect 12 Gandhi memorial columns in different places in the country. These places would be those where something special happened in the life of Gandhiji. For instance, Motihari, in Bihar, would be one of these places because it was there that Gandhiji first started his individual Satyagraha. Each column would describe the special event that occurred in the life of Gandhiji. The rest of the column would represent a bull which symbolised strength and the agricultural civilisation of India. Gandhi memorial tablets would be erected in 100 other places.

Shri Mavalankar said that the museums and memorial columns were only the physical side of the monument for Gandhiji. The actual memorial should be in the form of doing some work which would help keep the memory of Gandhiji alive. The Fund had, therefore, decided to assist all those all-India institutions engaged in

constructive work such as the Harijan Sevak Sangh.

Mr. Jayprakash Narain, the Praja-Socialist leader, may most likely be entrusted with the job of re-distributing the land collected by Acharya Vinoba Bhave, according to Shri Vincent Sheen, the well-known U.S. journalist and author, who is presently in India on a brief visit.

Mr. Sheen who was "most impressed" by Acharya Bhave's Bhoodan movement said that the real hurdle towards solving India's agrarian problem lay in the redistribution of this land to landless peasants. The supply of seeds, ploughs and fertilisers were other requirements which called for an entirely different insight into the economic needs of the country. The only person now associated with the Bhoodan movement and endowed with these qualities was Shri Jayprakash Narain.

The grey-haired U.S. journalist, whose "premonition" about Gandhiji's assassination and subsequent reports of this incident touched Indian hearts a few years ago, was truly pleased with India's progress during the last five years. He said that India had scored a rapid and decisive victory over inflation. Proof of this was the high demand for the Indian rupee in Asia—higher than even the American dollar—which reflected the country's rapid economic recovery and present stability. The Indian rupee was the soundest currency in Asia and the most eloquent spokesman of the country's prosperity.

The crisis in Praja-Socialist Party has deepened further. The decision of the "rebel" Praja-Socialists of U.P. to fight against the National Executive has increased the rift between the Lohia group and the Ashok group. The "rebels" held the State conference in spite of warning from the National

Executive that if they participated in the conference disciplinary action would be taken against them. The conference passed a 1000-word resolution asking all units of the organisation to oppose and remove the High Command. The delegates pledged themselves to the task of creating a militant "People's Party."

A 19-man executive, with 11 new members, was elected to function as a parallel organisation to the 21-member *ad hoc* committee appointed by the National Executive.

The conference charged that the national executive was disrupting the organisation by trying to split the party in U.P. It called upon all party-members to refuse recognition as well as co-operation to the "usurper" committee. Dr. Lohia has declared that he will form a new party if he does not succeed in reforming the P.S.P.

Obituary

The death of Mr. Haribhai Premabbai, 88 year-old father of Mr. L. Harry, well-known resident of East London, took place after a brief illness on Thursday, June 23, at his residence at 101, St. George's Street. The late Mr. Haribhai Premabbai was one of those who travelled by the same boat which brought Mahatma Gandhi on his second visit to South Africa in 1902. After spending some time in Adelaide, deceased went to East London in 1918 where he settled ever since. His father had died at the age of 112 and he lost his wife twenty years ago. He leaves behind his only son, Mr. L. Harry, two grandsons and a large family to mourn their sad loss. Peace be to the departed soul.

R. VITHAL

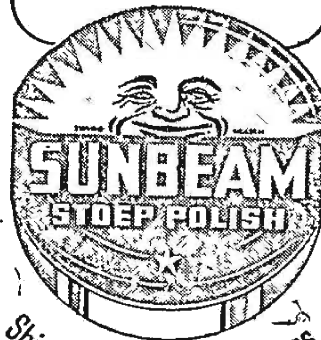
Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. Phone 33-1654.

Cuticura



For the modest cost of a tin of Sunbeam you can improve the whole appearance of your home. See the difference for yourself...when your stoeps and window ledges are gleaming with Sunbeam's rich glowing colours



in red...green...black at their brilliant best

Phone 53.

Telegrams 'SOLANKI.'

P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
1557 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add.: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

FOR ...

RUBBER STAMPS AND

PRINTING

CONTACT ...

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927



Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

ઇન્ડિઅન

ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૫૩ મું—અંક ૨૭

તા. ૮ જુલાઈ, ૧૯૫૫.

પુસ્તક નકલ પેની ૬.

દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

માનવ સુખ

(કેદારનાથજીના પ્રવચનોપરથી)

અંતરાત્માનો અવાજ કોને કહેવો

“ન્યારે તેમાં કાર્ય સ્વચ્છ હોય, તેનો હેતુ સ્વચ્છ હોય, તેનું પરિણામ સ્વચ્છ હોય, ત્યારે જ તે આંતરાત્માથી પ્રેરાયેલું હોઈ શકે. પણ તેની ઉપર બીજાને નિર્બંધ શાસ્ત્રોએ મુકેલા છે. જે સંયમી છે, જે અહિંસા, સત્ય અને અપરિગ્રહનું પાલન કરનારો છે તેજ કહી શકે કે મને અંતરાત્માનો આદેશ થયો છે.”

—૦—

મનને બોધ

રે સુખ! તારી ભતને તારા પોતાના ખમા ઉપર લઈ જવાનું તને મન થયું છે? નવી નવાઈ વાત!

રે લીખારી! તું તારે લાંબાં લિક્ષાન્દેહિ કરવા નીકળ્યો છે? એ પણ નવાઈની વાત!

તારી બધી મુસ્કેલીઓને ઉપાડ વાને જે સમર્થ છે, એના હાથ માંજ તારી ભત સોંપી દેને. પણ જોજો, એ સોંપણી ક્યાં પછી પાછો ચિંતા કરવા બેસતો નહિ, નહિંતર સોંપણીનો એ ઢાંગ જ હશે.

તારી મનોકામના, તારા અંતરના પ્રકાશને ઝાંખો કરે છે.

એ પ્રકાશ મેળવવા માટે એવી અદ્ભુત ભેટ માટે, પહેલાં તો તારા હાથ સ્વચ્છ ને પવિત્ર રહેવા જોઈએ.

પવિત્ર પ્રેમ વડે જે કાંઈ તને મળે તે તારું, એમ ગણતાં શીખવું જોઈએ.

દાગોર.

—૦—

પરાઈ વાત રંગ પુરીને કહેવી એ પણ જુઠાણાનો એક પ્રકાર છે. બીજાનું અકલ્યાણ થાય છે અને તમને ખોટી આદત પડે છે.

આ કને મુંદર કરવા માટે કોઈ તેના પાંદડા ઉપર રંગ લગાડે તો આપણે તેને મુખ સમજીશું. તેવીજ રીતે પદ્-પાવડર લિપસ્તિક લગાડીને મુંદર દેખાવાના આજે સર્વ પ્રયત્ન કરે છે. સાચી મુંદરતા શરીરમાં લોહી વધારવામાં છે. શુભની વૃદ્ધિ કરવામાં છે. આજેતમારા પર બનાવટી મુંદરતા છે. તેમાં તમારો પોતાનો શ્રમ નથી. મનુષ્ય સુખી ત્યારે જ થાય જ્યારે તેનામાં જ્ઞાન-કળા-કૌશલ્ય અને ઇન્દ્રિયોની સ્વાધીનતા હોય. સ્વાધીનતામાં સુખ છે. તમારી પાસે લાખો રૂપિયા હોય પણ ચાવી ખીજના હાથમાં હોય તો તમે શું કરી શકો? તેવીજ રીતે આપણને હાથ-પગ, ઇન્દ્રિયો હોવા છતાં આપણે કશું ન કરી શકીએ તો એ અંગઉપયોગી શા કામનાં? તેને તો લકવા થયોજ કહેવાય. સુખ ઇચ્છતા હોઈએ તો શરીર નિરોગી જોઈએ. મન મજબુત, શુદ્ધ જોઈએ. બુદ્ધિ તેજસ્વી જોઈએ. કોઈ વિષય કંઈ નથી, પણ અજ્ઞાનને કારણે કંઈ લાગે છે. તમે શ્રમથી કંટાળ્યો તો સુખી કેવી રીતે થઈ શક્યો. સંસારમાં કષ્ટ નહિ ઉઠાવો. પરિશ્રમ નહિ કરો તો સુખી નહિ થઈ શકો. ખાવું તમારે અને પચાવે ડોક્ટર, વૈદ્ય, હકીમ. એ ભતનું જીવન તમે પસંદ કરો છો. અંદર આગ હોય તો જરૂર પચાવવાનું કામ કરશે. તે અગ્નિ પ્રજ્વલિત કરવાનું ત્યારે જ થાય જ્યારે આપણે પરિશ્રમ કરીએ.

મહોદલામાં અસ્વચ્છતા હોય ત્યાં સુધી દરેકનું આરોગ્ય જોખમમાં હોય છે, તેવીજ રીતે આપણે બધા સુખી થવા ઇચ્છતા હોઈએ તો માત્ર આપણે સદ્ગુણી બનીએ તેથી કામ નહિ સરે. સમાજને પણ સદ્ગુણી બનાવવા પ્રયત્નો કરવા પડશે. આપણા સારામાઠા કર્મનું પરિણામ આપણે એકલા જ લોગવીએ એવો નિયમ આ જગતમાં નથી. પરંતુ આપણા બધા નાં કર્મનું પરિણામ આપણે બધાને લોગવવું પડે એવો નિયમ આ જગતમાં દેખાય છે.

વિદ્યા લ્યા સી એ ને

પરીક્ષામાં સુપરવાઈઝર રહે છે. સુપરવાઈઝર શા માટે રહે છે? વિદ્યાર્થીઓમાંથી કોઈ ચોરી ન કરે તે માટે. પરીક્ષા તમને શું આવડે છે તેની લેવાય છે. ચોરી કરવાની પરીક્ષા લેવાતી નથી. તમે તમારા હેડમાસ્તરને કહો કે અમે ચોર નથી. સુપરવાઈઝરની જરૂર નથી. આજે તમારા પર વિશ્વાસ નથી. પહેલાં બાળકને ગુરૂગૃહે મોકલતા. પહેલાં જ તેને શીખવવામાં આવતું કે સલમવહ. વાણી શુદ્ધ રાખો. જે બાળકો જુડુ બોલે તો વિશ્વાસ કોઈના ઉપર રહે નહિ. જીવનમાં શ્રેષ્ઠ વસ્તુ વિશ્વાસ છે. કરોડ રૂપિયા હોય પણ કોઈનો તેના પર વિશ્વાસ ન હોય તો કરોડ રૂપિયા શા કામના? સત્યવાદી મનુષ્ય તેજ સાચો માનવ છે. મનુષ્યની કિંમત, દામ, દાનથી ધર્મનિષ્ઠાથી છે. ધર્મ એટલે પુલપાંડ નહીં. ધર્મ એટલે પ્રાંમાણિકતા, સત્યતા, પરાપકાર. ખીજ માટે કૃષ્ટ ઉઠાવે તે ધર્મ. એક ખીજની સાથેનો શુદ્ધ વ્યવહાર તે ધર્મ. ધર્મનિષ્ઠ બનાવવા માટે બાળપણથી સંસ્કાર આવવા જોઈએ. સંસ્કારથી તે મનુષ્ય બને છે. કાગળ-પીંછી રંગથી મનુષ્ય મુંદર-ભાવપ્રદ ચિત્ર બનાવી શકે છે. પતંથર માંથી તે મુંદર સુતો બનાવે છે. ત્યારે મનુષ્ય તો સાક્ષાત ચેતન છે, જેને કેમ સદ્ગુણી શુદ્ધ ન બનાવી શકાય? ધર્મથી મનુષ્ય મનુષ્ય બને છે. આપણે સાચો ધર્મ ભુલ્યા તેથી દુઃખી થયા છીએ. સુખી કોણ? જે વધારે ખાચ તે કે જે ખાચ તેટલાનું પાચન કરી શકે તે? સદ્ગુણી બનવા માટે આપણે મહાન પુરુષોને આપણી સાથે રાખવા જોઈએ. ઘરમાં અને બહાર આપણી વાણીમાં પવિત્રતા રાખવી જોઈએ. વાણીનો સંયમ જોઈએ. જે બોલવું હોય તેટલું જ બોલવું જોઈએ.

માનવધર્મ શું છે એ સાચી રીતે સમજ્યા પછી એના મુજબ આચરણ કરવાની આપણી વૃત્તિ હોવી જોઈએ, એને માટેના પ્રયત્નો અને પુરુષાર્થ આજથીજ-અત્યારથીજ શરૂ કરવા જોઈએ. કસરત કરવાથી બધા ગામા કે સેન્ડો નથી બની શકતા. પરંતુ કસરત પહેલાં શરીરની જે સ્થિતિ હતી તેના કરતાં વધુ શક્તિ કસરત ક્યાં પછી કોઈ પણ ગેળવી શકે છે. તેવીજ રીતે મહાપુરુષોની મોક્ષક “વસુદેવ કુટુંબકમ” એટલી વ્યાપક ભાવના આપણામાં કદાચ ન આવે તો પણ અત્યારે આપણામાં છે તેના કરતાં વધુ માનવતા આપણે અવશ્ય મેળવી શકીશું.

“ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન”

શુક્રવાર તા. ૮ જુલાઈ, ૧૯૫૫.

એપાટ્‌હેડનું જીવંત સ્મારક

જાણી ખાતાના પ્રધાન મી. જી. એચ. શ્રીવલ્લભનેના હસ્તે ડરબાનની મેડીકલ સ્કૂલનું ત્રણ મંગળવારે ચણેલું ઉદ્ઘાટન એ ખરેખર એક મહાન અને ઐતિહાસિક પ્રસંગ ગણાય. તેમાં ૧૯૨૨ ખીન ગોરા અન્ડરગ્રેજ્યુએટો દાકતરી અભ્યાસ કરી ગયા છે. એ સંસ્થા સરકારે ખાંચેલી છે અને કેળવણી ખાતાં તરફથી તેના સંચાલનને ખર્ચ અપાય છે. સરકારના તેમજ પ્રજામાં થી એકલા કરેલા નાણામાંથી તેની અંદરની વસ્તુઓ પુરી પાડવામાં આવી છે. એ ઉપરાંત સાત વર્ષના ગાળા માં સરકાર પાઉન્ડ ૩૦૦ની ૧૦૫ બરસરી લેતો આપશે જેની અરધી વિદ્યાર્થીઓએ ભરપાઈ કરી દેવી પડશે. આ સંસ્થામાં વિદ્યાર્થીઓ સાત વર્ષે એમ. બી. સી એચ. બી.ની ડીગ્રી મેળવી શકશે. એ ડીગ્રી અન્ય યુરોપીયન કોલેજોના જેવાજ હશે અને તેમાં પાસ થયેલા ગ્રેજ્યુએટોને સાઉથ આફ્રિકન મેડીકલ એસોસીએશન તરફથી રજીસ્ટર કરવામાં આવશે. આ સંસ્થામાં હાલ મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ આફ્રિકન પુષ્પો અને સ્ત્રીઓ છે અને થોડા કલ્ડ અને હીદીઓ છે.

આ ચિત્ર તો ઘણું સુંદર છે અને સરકારની આવી ઉદાર યોજાની ખીન-ગોરાઓ સાબાર કદર ન કરે તો તેઓની કૃતજ્ઞતાજ ગણાય. ખીન-ગોરાઓને માટે ગમે તેટલું કરો તોય તેઓને સંતોષ થતોજ નથી એવું કહેવાય.

પરંતુ આ ખીજ રીતે ભવ્ય સંસ્થાની પુર્વ પીઠીકા ભેટાં તે બહુ આનંદ આપનારી નથી. ગમે તેટલું છુપાવવા માં આવે છતાં એટલી હકીકત તો સાચ છેજ કે આ સંસ્થા એપાટ્‌હેડને સિદ્ધાંત કાયમને માટે બ્યવહારમાં સુકનારી છે, જેનો અર્થ એ થાય છે કે દુનીયાના અન્ય ભાગોમાં જ્યાં એપાટ્‌હેડ છે ત્યાં તેને. નાણુક કરવા માં આવી રહ્યું છે જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેને સ્થાયી કરવામાં આવી રહ્યું છે.

એપાટ્‌હેડ ભતેજ તિરસ્કારવા જેવી વસ્તુ છે. માણસ જેમ જેમ વધારે જ્ઞાની થતો જાય તેમ તેમ એ તેને વધારે તિરસ્કારણુક લાગે છે, અથવા તો, ઓછામાં ઓછું લાગણું બેઠે છે.

સિધાય કે લાગતા વળગતા માણસ સ્વમાનહીન હોય અને પોતાની આમડીના રંગના જ માત્ર કારણે પોતે જાનેજ પોતાને હલકી ઠોડીના ગણી લે. એ વસ્તુ લાગતા વળગતા, માણસને માટે તેમજ તેનાપર એ વસ્તુ લાદનાર માણસને માટે દિલ્હીપતજરેલી અણાય. ઘણોજ આભાર માનવા જેવી ખીના છે કે વીટવોટસરેન્ડ અને કેપની યુનીવર્સીટી એ જે યુનીવર્સીટી છે કે જેમાં સેગ્રેગેશનને સ્થાન આપવામાં આવેલું નથી. અને એજ ચોગ્ય અણાય. આપણે આશા રાખીએ અને પ્રાર્થીએ કે ગમે તેવા વિકટ સંજોગોમાં પણ તે પોતાના ગૌરવને હલકું પડવા નહિ દે. નાટાલની યુનીવર્સીટીમાં કમનસીમે તે એવા સભ્ય નો તરફથી હુસાડવામાં આવેલું છે કે જેઓ એવી ધગશ ધરાવતા હતા કે ખીન-ગોરાઓને અક્ષરજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં પહાત રાખવા નહિ બેઠેએ. તેઓ સહૃદય એમ માનના હતા કે ગમે તેવા માનકાંગ કરનારા સંજોગો હોય છતાં અક્ષરજ્ઞાનને વિષે નિષ્કાળજી બતાવવી નહિ બેઠેએ. ખીન ગોરાઓ એવા દિલ મિત્રોના ધણુજ આભારી છે અને તેઓની શુભનિષ્ઠા વિષે જરાયે શંકા ધરાવતા નથી. પરંતુ સ્વમાનના ભોગે મેળવેલી વિદ્યા ખરેખર કશા કામની છે ખરી? ખીન ગોરાને આ બાબતમાં કેવું લાગે છે એ દક્ષિણ આફ્રીકાને ગોરા જાને અતુભવી બેવાનો શું જરાક પણ પ્રયત્ન નહિ કરે? અમે કહેવાની હીંમત કરીએ છીએ કે ખીન-ગોરાઓમાંથી એ લાગણી પોતાના સ્વાર્થી લાભોના કારણે જે મરી ગઈ હોય અને પોતાની ઉપર લાદવામાં આપેલા હલકા દરબને તેઓ અતુકળ યથ ગયા હોય તો એ તેઓના પતનની ખરી નિશાની છે. અક્ષરજ્ઞાનની ઉચ્ચ લાયકાતો ધરાવનારાઓ, જેઓ પ્રજાના વિચારકો અને નેતાઓ અણવા બેઠેએ, તેઓને જે આ વસ્તુ સુભતી ન હોય તો જેઓએ અક્ષરજ્ઞાન નથી મેળવેલું એવા અજ્ઞાનીઓની તો વાત શું કરવી? દાકતરો, લોયરો અને ખીન અક્ષરજ્ઞાનની ઉચ્ચ લાયકાતો ધરાવનારા એને શું કદી પણ એ વિચાર આવતો નથી કે જે માનને તેઓ લાયક છે તે માન તેઓને નહિ મળતું હોય તો તેઓની એ વિદ્યા શા કામની છે?

ખીન-ગોરાઓને માટે માનવ-બૌરવ જેવી વસ્તુજ શું નથી? હાલની સરકાર તો જરા પણ સંકાય રાખ્યા વિના ઠોળીને નાજ પાડશે. અને એકંદર ગોરા આપણે જાનેજ એ પરિસ્થિતિ સાથે સમાધાન કરી દીધેલું છે એ બેઠેને આપણા પ્રત્યે બહુ માન નહિ ધરાવે.

અમે તો અક્ષરજ્ઞાનના કરતાં આ-

પણું નૈતિક અને આધ્યાત્મિક ધોરણુ ને ધ્યાન આપવું વધારે અમલ્પું ગણીએ છીએ. અને તેથી ખીન-ગોરાઓને માટે ખુદથી મુકાએલી આ નવી સંસ્થાથી, અમે માનીએ છીએ કે, અન્ય યુનીવર્સીટીઓના દાર વખત જતાં આપણે માટે બંધ થઇ જશે અને આ સંસ્થા એપાટ્‌હેડના એક અતિ ભવ્ય જીવંત સ્મારક તરીકે રહેશે.

નોંધ અને સમાચાર

ફરી ચાલુ થયેલી રાઈલેર કોલેજ ખીન-ગોરાઓની રાઈલેર કોલેજ, જે યુનીવર્સિટીમાં મોટામાં મોટી ખીન-ગોરા ઓની કેળવણીની સંસ્થા છે, અને જે બે મહિના પર વિદ્યાર્થીઓએ કરેલા કહેવાતા ચિરત ભંગના કારણે બંધ કરી દેવામાં આવી હતી અને તેના ૩૩૦ વિદ્યાર્થીઓને કાઢી મુકવામાં આવ્યા હતા, તે ફરી ખુલી છે અને મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓને ફરી દાખલ કરવામાં આવ્યા છે તેઓને નવેસરથી દાખલ થવા માટે અરજી કરવી પડી હતી અને તેોજાન થવાનાં કારણે જણાવવામાં પડ્યાં હતાં. વિદ્યાર્થીઓએ છેલ્લાં પદ્ધતિન સમારંભને બદલે કાર કયો હતો અને કહેવાતી છુપી કે:કસ સ્થાપી હતી જે દારા વિદ્યાર્થીઓને ધમકીઓ આપવામાં આવતી હતી અને કોલેજના અધિકારીઓનો સામનો કરવામાં આવતો હતો શું ખાતમી એ મળી છે અને કેટલા વિદ્યાર્થીઓને ખાતલ કરવામાં આવ્યા છે એ કોલેજના અધિકારીઓ તરફથી બહાર પાડવામાં નથી આવ્યું. પરંતુ માનવામાં આવે છે કે બહુ થોડાનેજ ખાતલ કરવામાં આવ્યા છે.

મી. લો મુખ્ બની રહ્યા છે

હસ્ત લંડનનું ‘ડેલી ડીસપેચ’ જુન તા. ૨૭મીના તંત્રી સ્થાનેથી લખે છે કે, દક્ષિણ આફ્રીકાના પરદેશ મંત્રી મી. એરીક લો ઘણા નેશનલીસ્ટોમાંના એવા એક છે કે જે પરદેશના અખ-ખારોમાં દક્ષિણ આફ્રીકાને વિષે ખોટી હકીકતો પ્રસિદ્ધ યતી હોવાની ચાલુ ફરિયાદ કરી રહ્યા છે. આવા આરોપ રહેટલેન્ડના લોહોના ગળામાં કીક દસી ભય છે પરંતુ અમે ધાણું હતું કે એક બહારના પરંતુ મીત્ર દેશમાં એવો આરોપ મુકતા પહેલાં તે વિચાર કરશે. પરંતુ એટલી પણ સમજ તેમનામાં જણાતી નથી. તેમના કમનસીમે એવી ખોટી અને ભમાવનારી હકીકતો માટે કોષ નહિ ને ‘ન્યુયોર્ક ટાઇમ્સ’ જેવા પત્ર પર તેમણે આરોપ મુક્યો કે જે તેના લંડનનો નામધારીની જેમ ખાતો પુર્વકનાં ખખરો પ્રસિદ્ધ કરતું હોવાનો ખર્વ ધરાવે છે. વળી એ કરતાંય વધારે અશ્ચર્યજનક તો એ છે કે મી.

લોએ યુનીવર્સિટી પાઠોને-ટની કુંક સમય પરની બેકકના વર્ણન વિષેજ વિરોધ ઉઠાવવાનું પસંદ કર્યું કે જે, અમારા મત પ્રમાણે, ઘણુંજ રીતસરનું અને ખીલકલ સાચ હતું.

‘ન્યુયોર્ક ટાઇમ્સ’ના ખખરપત્રીએ માત્ર એટલુંજ કહ્યું હતું કે પાલોમેન્ટ ની છેલ્લી બેઠક આ દેશના ઇતિહાસ માં સૌથી શોકજનક બેઠકોમાંની એક હતી અને એક પક્ષી સરકાર અને રીપબ્લીકને માર્ગે ધસડી જનારી હોવા તરીકે તેને ગણી કાઢવામાં આવી હતી. ‘વધારે મજબુત ખનતી રૂઝાવમની ચુડ.’... ‘નેશનલીસ્ટ સરકારની સત્તા માં વધારો કરી પાલોમેન્ટ મુળતરી રહી’... ‘સરકારને લાંબી હસ્તી મળેલી જણાય છે.’ એવાં એ ખખર ને અખખારે મચાળાં આપ્યાં હતાં.

‘ટાઇમ્સ’ના તંત્રીને તાર કરી, મી. લોએ જણાવ્યું હતું કે આ ખખર ખોટા અને ભમાવનારા હતા. કઈ રીતે એ ખોટા અને ભમાવનારા છે એ અમારા સમજવામાં આવતું નથી. તેવા હોવાનું સુચવીને મી. લો સેનેટ એકટનો અર્થ અને પરિણામો જાને જણાતા નહિ હોવાનો પોતાની જાતની ઉપરજ આરોપ મુકે છે. હકીકતમાં નિશાળે જતા એક વિદ્યાર્થીથી પણ એ સમજ શકાય તેવું છે. અમે નહોતું ધાર્યું કે પરદેશ ખાતાના મંત્રી પોતાની જાતને તેમજ પોતાની સરકારને આ પ્રગણે મુખ્ ખનાવશે.

કસ્તુરબા ગાંધી સ્મારક સ્કૂલનો ફોટો

આગલો સરવાળો, ૨૩૯-૫-૦
ખંડુભાઇ પરપોતમ (ડરબન) ૧૦-૦-૦
ફકીરભાઇ હરીભાઇ
એન્ડ સન્સ ,, ૧૦-૦-૦
દેવચંદભાઈ ગોપાળજી ,, ૩-૩-૦
કુલભભાઇ લક્ષ્મભાઇ ,, ૭-૭-૦
એલ. હેરી એન્ડ સન્સ
(ધરલંડન) ૧૦-૦-૦
એલ. મીસ્ત્રી (જો'ખમ') ૧૦-૧૦-૦
કુલ ૨૯૦-૫-૦

કોંગ્રેસ એફ ધી પીપલ-જનતાની કોંગ્રેસ

જુન તા. ૨૫ ૨૬ના કલીપટાઉન, બ્રેહાનીસમર્ગમાં મળેલી કોંગ્રેસ એફ ધી પીપલની બેઠક, જેને ઉલ્લેખ ગયા અહિંયાના અંકમાં થઇ ગયો છે, તેને પરદેશથી અનેક સંદેશો મળ્યા હતા, જેમાંના કેટલાક બહુવા નેગ અહિ આપીએ છીએ.

હોંદની કોંગ્રેસના પ્રમુખને સંદેશો હોંદની કોંગ્રેસના પ્રમુખ શ્રી ટેબર માઇએ નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યા હતા :

“આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ, સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, સાઉથ આફ્રીકન કોંગ્રેસ એફ ડેમોક્રેટસ અને સાઉથ આફ્રીકન કલર્ડ પીપલ્સ એસોસિએશન, આઝાદીનો ખરીતો ઘડવાને જુન તા. ૨૫ તથા જુન તા. ૨૬નીના દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકોના યુનાઇટેડ પ્રતિનિધિઓની એક મહા સભા સંયુક્ત રીતે બોલાવે છે એ બહુ અમને ધણા આનંદ થયો છે. પીડીત લોકોનો આ સંયુક્ત માર્ગે ખરેખર પ્રશંસનીય છે અને અમારી ખાત્રી છે કે પ્રાયશીક માનવહકો માટેની તમારી અર્હાસક લડત ધણી જલ્દી સફળ થશે.”

“તમે જાણો છો કે હોંદની સરકાર તેમજ પ્રજા દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર ની જાતીબેદની નીતીને દ્રઢતાથી વિરોધ કરતી આવેલી છે. આધુનિક લોકશાહી દુનીયામાં આતું લાંબી મુદત સુધી નહિ ચાલી શકે એવી અમારી દ્રઢ માન્યતા છે અને તમારા પ્રયત્નો સફળ થવા જ નોંધએ.

“અર્હાસક લડત ચલાવવાને ઈશ્વર તમને અત્યંત જરૂરી એવી ધીરજ અને માનસિક બળ આપે. અમે તમને અમારો નૈતિક ટેકા આપીએ છીએ અને તમારા કાર્યમાં સફળતા ધ્વજીએ છીએ.”

લોકશાહી ચિનના વડા પ્રધાન આઉ એનલાય

“ચિનની પ્રજાની વતી તમારી કોંગ્રેસ ની મહાસભાને હું હાર્દિક અભિનંદન પાઠવું છું અને જાતીબેદની વિરોધ કરવા દક્ષિણ આફ્રિકાના સઘળા વર્ગો ને સંગઠીત કરવાના તમારા કાર્યમાં અને આઝાદી અને લોકશાહી હકો મેળવવામાં તમને સફળતા મળે એવી શુભેચ્છા પાઠવું છું.

“એશિયન-આફ્રીકન કોન્ફરન્સ સંસ્થાન શાહી અને જાતીબેદને સર્વથા વખોડી કાઢેલાં છે. ચિનના લોકો તેમજ એશીયા અને આફ્રિકાના અન્ય દેશો ના લોકો દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકોની ન્યાયી લડતમાં પોતાની ચાલુ ટેકા આપશે.”

યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સથી ચોલ રોઅસન “તમારી કોંગ્રેસની મહાસભાને હાર્દિક અભિનંદન. બાનકુંગની એશીયન-

આફ્રીકન કોન્ફરન્સે દુનીયાની નબર તમારાપર સ્થીર કરી છે. અને તમારે માટેનો દરાવ તમારી લડતે સઘળા સ્વાતંત્ર્યપ્રિય લોકોની તમારા પ્રત્યે પ્રેરિત કરેલી સહાનુભૂતીની સાક્ષી પુરનારો છે.

“બાનકુંગમાં જ્યાં અરધી દુનીયાના લોકોએ સંસ્થાન શાહી અને જાતીબેદ નો સંયુક્ત વિરોધ કર્યો હતો અને શાંતીમય સહકારિતની નીતીને ટેકા આપ્યો હતો એ જુના શાહીવાદી અમલ અને ગોરાની સર્વોપરિતાનો હવે અંત આવેસો હોવાનો પુરાવો આપનારું હતું. આઝાદીના યુગની આખી દુનીયાને તે ઝાંખી આપનારું હતું.

“૨૯ એશીયાના અને આફ્રિકાના દેશોની એ કોન્ફરન્સે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ના લોકમતપર ઉડી અસર કરેલી છે અને અહિના નીચે લોકો જેઓ આફ્રિકા સાથે તેમજ સઘળા પીડીત લોકો સાથે મૈત્રીથી જોડાયેલા છે અને સમાન અભિલાષાઓ ધરાવે છે તેઓ એ તેના અર્થની ખાસ નોંધ લીધેલી છે. અમારા લોકોમાં આ વધતી જતી જાગ્રતી તમને વધારે ટેકા આપનારી થઇ પડશે અને અમારામાં ના જેઓ તમારી લડતમાં લાંબી મુદતથી રસ લેતા આવેલા છીએ તેઓની સંખ્યામાં તેથી વધારો થશે.

“નીચે લોકો માટે સમાન હકોની અમારી લડત, જેઓએ એક સમયે અમને યુવાઓમાં રાખ્યા હતા અને દમન અને શોષણ નીતી દુજુ ચાલુ રાખવા મથી રહ્યા છે, તેઓના સખત વિરોધ છતાં પશુ વધારે ને વધારે મજબુત બનતી જાય છે. નિશાળોમાં થી સંગ્રેગેશન નાશુદ કરનારા ગયે વર્ષે સુપ્રીમ કોર્ટે આપેલા યુકાદાનો સધર્ન સ્ટેટ્સના રાજ્યહકોનો વિરોધ કરી રહ્યા છે અને અમારી સામે તેની નાણુદી માટેની મોટી લડત ઉભેલી છે. તે સાથે નોકરી, ધરો, રાજકીય પ્રતિનિધિત્વ તેમજ અન્ય બાબતોમાં પંજુ સમાન હકોની અમારી લડત ચાલુજ છે.

“તમારા દેશની જેમ અર્હો પશુ આઝાદીની લડતના નેતાઓપર જુલમ ગુજારવામાં આવે છે. તમારી લડત ને ટેકા આપનારા અમેરિકનો સંગ્રે પ્રતિબંધિત પગલાં લેવામાં આવી રહ્યાં છે. પરંતુ એ સઘળી તકલીફો છતાં અહિ તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પૂર્ણ સ્વતંત્રતા મળશે જ.

“યુલાઓનો વિરોધ કરનારા મહાન નીચે નેતા ફ્રેડરીક ડગલાસે કહ્યું હતું કે “લડત વિના પ્રમતી નથી થતી.” જેઓ આઝાદીનો પક્ષ લેનારા છે અને તેમ છતાં અળવળને વખોડી કાઢે

છે તેઓ જમીન ખેડવાની મહેનત વિના પાકની આશા રાખનારા છે. માંગ્યા વિના ઢોષ પશુ સત્તાએ કહ્યું આપેલું નથી, આપતી નથી અને કશું આપશે નહિ.

“ચિન, હોંદ, ખર્માં, ઇન્ડોનેસીયા અને અન્ય સંસ્થાનો. જેઓએ સંગઠન થી પોતાની આઝાદી પ્રાપ્ત કરેલી છે, એ સઘળા આપણા વખતના પુરાવા છે.”

કેનન જોન કોલીન્સ

“દક્ષિણ આફ્રિકાના ખીન-ગોરાઓને તેઓની આઝાદી અને ન્યાયની લડત માં હું મારા ચાલુ ટેકાની ખાત્રી આપું છું. દમનની સામે જે ધીરજ

આઝાદીનો ખરીતો-ચાર્ટર એફ ફ્રીડમ

કલીપટાઉન, બ્રેહાનીસમર્ગમાં જુન તા. ૨૫ તથા તા. ૨૬મીએ મળેલી કોંગ્રેસ એફ ધી પીપલની મોટી બેઠકે નીચે પ્રમાણે આઝાદીનો ખરીતો (ફ્રીડમ ચાર્ટર) છ હબ્બરની માનવ મેદની સમક્ષ પસાર કર્યો હતો :

“દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકો દુનીયા ના સઘળા લોકોને જાણુ કરે છે કે :

“દક્ષિણ આફ્રિકા દેશ તેમાં વસનારા કાળા ગોરા સઘળા લોકોનો છે અને કાષ્ટ પશુ સરકાર જ્યાં સુધી તે સઘળા લોકોની ઇચ્છાથી સ્થાપિત થયેલી નહિ હોય ત્યાં સુધી સગાનો ઘવેા કરી શકતી નથી.

“અન્યાય અને અસમાનતાપર સ્થપા-એલી સરકારે અમારા લોકોના જમીન માલીકોના, સ્વતંત્રતા અને શાંતી ના જન્મ સિદ્ધ હકો છુંડી લીધા છે.

“અમારા સઘળા લોકો બ્રાતૃવથી રહી નહિ શકે અને સમાન હકો અને તેકા ભોમરી નહિ શકે ત્યાં સુધી અમારો દેશ કદી આખાદ કે સ્વતંત્ર નહિ થઇ શકે.

“સઘળા લોકોની ઇચ્છાપર સ્થાયેલા લોકશાહી રાજ્ય વડેજ જાતી વર્ણુ કે લીંખ બેદ વિના સઘળાનો જન્મસિદ્ધ હક સુરક્ષિત કરી શકારો.

“આથી દક્ષિણ આફ્રિકાના કાળા તથા ગોરા અમે સઘળા લોકો સમાન દેશીઓ અને બંધુઓ તરીકે આ આઝાદીનો ખરીતો સ્વિકારીએ છીએ. અને તેમાં દર્શાવાયેલા લોકશાહી ફેરફારો સિદ્ધ ન ચાપ ત્યાં સુધી અમારી સઘળી શકતી અને હોંમતથી સંગઠીત થઇ લડવાની પ્રતિજ્ઞા કરીએ છીએ.

લોકો રાજ્ય કરશે

“કાયદા બનાવનારી સઘળી સંસ્થાઓ ને માટે દરેકેદરેક પુરુષ અને સ્ત્રીને મત આપવાનો અને ઉમેદવાર તરીકે બદાર પડવાનો હક રહેશે. દેશનો

હોંમત અને દ્રઢતા તેઓ ખતાવી રહ્યા છે તેની હું કદર કરું છું.

“મારી ત પીપલ સારી ધામ ત્યારે મારા મતને ચાલુ રાખવાનું હું તમને વચન આપું છું. મારી પોતાની તેમજ ક્રીશ્ચિઅન એકશન કમીટી વતિ કોંગ્રેને શુભેચ્છા, આશા અને પ્રાર્થના પાઠવું છું.”

દક્ષિણ આફ્રિકાના મજુર પક્ષનો સંદેશો

“માનવ હકો અને સ્વતંત્રતા માટે ની તમારી શાંતીમય લડત સઘળા દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીઓની વધારે સારાં જીવન માટેની લડતનો એક અગત્યનો ભાગ છે.”

કારભાર ચલાવવામાં સઘળા લોકોને ભાગ લેવાનો હક રહેશે.

“સઘળા લોકોના હકો જાતી, વર્ણુ કે લીંગનો બેદ રાખ્યા સિવાય સમાન રહેશે.

“લઘુમતી સત્તાની સઘળી સંસ્થાઓ, એડવાઇઝરી બોર્ડો, કાઉન્સીલો અને સત્તાઓની જગ્યાએ સ્વતંત્ર સત્તા ધરાવતી લોકશાહી સંસ્થાઓ સ્થાપવા માં આવશે.

સઘળા પ્રજાકીય વર્ગોને સમાન હકો રહેશે

“રાજ્યની સઘળી સંસ્થાઓ માં અદાલતોમાં અને નિશાળોમાં સઘળી જાતીના લોકોને માટે સમાન દરજ્જો રહેશે.

“સઘળા લોકોને પોતાની બાપા વાપરવાનો અને પોતાની ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિ અને શિવાજો મેળવવાનો સમાન હક રહેશે.

“સઘળા પ્રજાકીય વર્ગોનું પોતાની જાતી અને રાષ્ટ્રિય બૌરવના થતાં અપમાન સામે રક્ષણ કરવામાં આવશે.

“જાતી કે વર્ણુનો બેદ પાઠનારી વાતો કે અમલને સગાપાત્ર ગુનો ગણવામાં આવશે.

“સઘળા એપાર્ટહેડના કાયદા અને અમલને નાશુદ કરવામાં આવશે.

દેશનો ધનમાં લોકો હિસ્સો ધરાવશે

“અમારા દેશનું રાષ્ટ્રીય ધન સઘળા દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીઓને વારસો ગણુશે અને લોકોને આપી દેવામાં આવશે.

“ધરતી નીચેનું ખનીજ ધન, મેંદા અને ઇન્જરો ધરાવનારા ઉલોગોને સ પૂર્ણપણે લોકોની માલીકીના કરી દેવામાં આવશે.

“અન્ય સઘળા ઉલોગો અને વેપાર પર સોક દિતને માટે અંકુશ મુકવા માં આવશે.

“સઘળા લોભોને ન્યાં છુટ્ટો ત્યાં વેપાર કરવાનો, કારખાના ચલાવવા નો અને સઘળા ધંધાઓમાં દાખલ થવાનો સમાન હક રહેશે.

જમીન જે ખેડ તેઓની રહેશે

“જમીન માલીકીપર જતીબેદના આધારે યુકાયેલા પ્રતિબંધો નાબુદ કરવામાં આવશે અને સઘળી જમીન તે ખેડનારાઓને વહેંચી દેવામાં આવશે જેથી કુષકાળ અને જમીનની લુપ્ત નહિ રહે.

“ખેડુનો જમીન ડેળવવાને હથીયારો, ખીયાં, ટ્રેક્ટરો અને તળાવો પાંધવા માં રાજ્ય તરફથી મદદ કરવામાં આવશે.

“જમીન ખેડનારાઓને હીલચાલોની સ્વતંત્રતા રહેશે. સઘળાને ન્યાં રહેલું હોય ત્યાં રહેવાનો હક રહેશે.

“લોભો પસંદથી તેઓના ઠોરા કુંટી લેવામાં નહિ આવે અને યુવામી કરાવવાનું અને ખેતરોમાં ફેદખાના કરવાની પ્રથા નાબુદ થશે.

કાયદાની નજરમાં સૌ સમાન ગણાશે

“કોઇને પશુ પોતાનો ખચાવ કરવા ની પુરેપુરી તક આપ્યા વિના કેદ કરવામાં, કે દેશ નીકાલ કરવામાં નહિ આવે અથવા તેના ઉપર પ્રતિબંધો સુકવામાં નહિ આવે.

“સરકારના કોઇ પશુ અમલદારના હુકમથી કોઇને ચુનેગાર કરાવવામાં નહિ આવે.

“કોર્ટમાં સઘળા લોભોનું પ્રતિનિધિત્વ રહેશે.

“ફેદની સજા જેઓએ લોભો સામે ગંભીર યુનો કરેલો હશે તેઓને જ થશે અને એવી સજા કરવાનો હેતુ ઝેરવેરનો નહિ હોય પરંતુ યુનેગારને સુધારવાનો હશે.

“પોલીસ દળમાં અને લડકરમાં સઘળા સમાનપણે જોડાઈ શકશે અને તે જાને લોભોનું રક્ષણ કરવાને અને તેઓને મદદ કરવાને રહેશે.

જે કાયદા જતી, વર્ણુ કે મતના આધારે બેદ પાડનારા હશે તે સઘળા નાબુદ કરવામાં આવશે.

સઘળા સમાન માનવ હુકો ભોગવી શકશે

“સઘળાને છુટથી બેલવાના, સંમહન કરવાના, સાથે મળવાના, પ્રકાશન કરવાના, ઉપદેશ દેવાના, પ્રાર્થના કરવાના અને પોતાના બાળકોને શિક્ષણ આપવાના પોતાના હકની કાયદાથી બાંહેધરી આપવામાં આવશે.

ધરના ખાનગીપણાનું પોલીસના દરોડા સામે કાયદાથી રક્ષણ કરવામાં આવશે.

“ગામમાંથી શહેરમાં, એક પ્રાંતમાંથી બીજા પ્રાંતમાં અને દક્ષિણ આફ્રિકા માંથી પરદેશ મુસાફરી કરવાની - પુરી સ્વતંત્રતા રહેશે. પાસના કાયદા,

પરમીટ અને ખીજ સઘળા કાયદા જે આ હુટોપર પ્રતિબંધ મુકનારા હશે તે નાબુદ કરવામાં આવશે.

સૌને માટે નોકરી અને સુરક્ષિતતા રહેશે

“નોકરી કરનારા સૌને ટ્રેડ યુનીયનો રચાવવાની, પોતાના અમલદારો સુટવા ની અને પોતાના માલીકો સાથે પમારના કરાર કરવાની, છુટ રહેશે.

“સઘળાને નોકરી કરવાનો અને નોકરીમાંથી સઘળા લાભો મેળવવાનો હક અને ફરજ રાજ્ય તરફથી સ્વ-કારવામાં આવશે.

“સઘળી જતીના પુરો અને સ્ત્રીઓ ને સમાન કામને માટે સમાન પગાર મળશે.

“નોકરીના અહવાડીવાના ૪૦ કલાક રહેશે. એક રાષ્ટ્રીય ઓછામાં ઓછા પમારનો દર રહેશે, ચઢતા પમારે વાર્ષિક રજા આપવામાં આવશે અને સઘળા નોકરોને માંદગીની રજા આપવામાં આવશે અને નોકરી કરતી માતાઓને સુવાવડની પુરેપુરા ચઢતા પમારે રજા આપવામાં આવશે.

“ખાણોમાં, ઘરોમાં, ખેતરોમાં, અને સરકારી નોકરી કરનારાઓ ખીજ સઘળા કામદારોના જેટલાજ હકો ભોગવી શકશે.

“બાળ મજૂરી, કમ્પાઉન્ડ મજૂરી ટોટ સીસ્ટમ અને કન્-ટ્રાક્ટ લેબર પદ્ધતિ નાબુદ કરવામાં આવશે.

કેળવણી અને સંસ્કૃતિના દ્વારો ઉઘાડાં સુકવામાં આવશે

“અમારા સંસ્કૃતિક જીવન વિકાસને માટે સરકાર હુદ્દિશાળીઓ શોધી કાઢશે અને તે ડેળવવાનું ઉતેજન આપશે.

“માણસની સાંસ્કૃતિક સંપત્તિનો સૌ સમાનપણે લાભ લઇ શકશે અને તેને માટે પુસ્તકોની, વિચારોની આપલે કરવાની અન્ય દેશો સાથે સંબંધ રાખવાની સૌને છુટ રહેશે.

“કેળવણીને હેતુ ઉચ્ચતી પ્રજાને પોતાના લોભોને અને પોતાની સંસ્કૃતિ ને ચાહતા શિખવવાનો, માનવ બ્રાવ નો, સ્વતંત્રતા અને શાંતિનો પાઠ શીખવવાનો રહેશે.

“કેળવણી મહત્ત ફરજિયાત અને સાર્વજનિક અપારો અને સઘળા છોકરાંઓને માટે સમાન રહેશે.

“જુઞ્ચ ડેળવણી અને ટેકનીકલ ટ્રેનીંગ માટે રાજ્ય તરફથી લાયકાત મુજબ સ્ટોલરશીયો આપવામાં અથો. રાજ્યની વિશાળ સામુદાયિક શિક્ષણની યોજના વડે પુષ્ટવચન લોકોમાંથી અગાનતા નાબુદ કરવામાં આવશે.

“શિક્ષકોને ખીજ નાગરીકોના જેટલા જ હકો રહેશે.

“સાંસ્કૃતિક જીવનમાંથી, રમતમત માંથી અને ડેળવણીમાંથી વર્ણુબેદ નાબુદ કરવામાં આવશે.

સઘળાને માટે ઘરો, સુરક્ષિતતા અને સગવડો રહેશે

“સૌને પોતાની છુટામાં આવે ત્યાં રહેવાની છુટ રહેશે, સારાં ઘરો પુરાં પાડવામાં આવશે અને પોતાના કુટુંબોને સમવડતા અને સુરક્ષિતતાથી ઉછેરવા દેવામાં આવશે.

“ઘરો માટેની ઉપયોગમાં નહિ લેવા માં આવેલી જગ્યાને લોભોને લાભ લેવા દેવામાં આવશે.

“બાડાં અને બાવો ઘટાડવામાં આવશે, અનાજ પુષ્કળ રહેશે અને કોઇને જુખ્યા રહેવા દેવામાં નહિ આવે.

“રોગો અટકાવને રાજ્ય તરફથી આરોગ્યની યોજના કરવામાં આવશે.

“સઘળાને મહત્ત દાકતરી સંબાળ અને ધરપીતાલો પુરી પાડવામાં આવશે અને માતાઓ અને બાળકોની ખાસ કાળજી રાખવામાં આવશે.

“રક્ષો નાબુદ કરવામાં આવશે અને નવાં પરંચો કરવામાં આવશે ન્યાં સૌને માટે વાહનોની, રસ્તાઓની, ખનીઓની, રમતના મેદાનોની, અને સોશીયલ સેન્ટરોની સગવડો રહેશે.

“ધરડાં, માખાપ વગરના, અચકત અને ખીમરોની રાજ્ય તરફથી સંબાળ લેવાશે.

“આરામ અને હરવા ફરવાના સ્થળો ને લાભ લેવાનો સઘળાઓને હક રહેશે.

“વાડવાળાં લોભેશનો અને વાડાંઓ નાબુદ કરવામાં આવશે અને કુટુંબો ને છુટાં પાડી નાખનારા કાયદા નાબુદ કરવામાં આવશે.

સૌને માટે શાંતિ અને ગૈરી રાખવામાં આવશે

દક્ષિણ આફ્રિકા સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર રાજ્ય રહેશે અને તે સઘળા દેશોના

હકો અને સ્વતંત્રતાને માન આપશે. “દક્ષિણ આફ્રિકા દુનીયાની શાંતી બળવી રાખવાના અને અંતરરાષ્ટ્રીય તકરારોનું યુદ્ધથી નહિ પરંતુ મહાવતો થી સમાધાન કરવાના પ્રયત્નો કરશે.

“સમાન હકો, તકો અને ફરજો સુરક્ષિત રાખીને સઘળા લોકોમાં શાંતિ અને ગૈરી રચાવવામાં આવશે. ખમુટોલેન્ડ, મેચુવાનાલેન્ડ અને સ્વાઝીલેન્ડના ગ્રેટેક્ટરોના લોભોને પોતાનું બાવિ જતે નકરી કરવાની સ્વતંત્રતા હશે.

આફ્રિકાના સઘળા લોકોને સ્વતંત્રતા હક સ્વિકારવામાં આવશે અને નજીક નો સહકાર રચાવવાને માટે તેને પાયો ગણવામાં આવશે.

પોતાના લોકોને અને પોતાના દેશ ને ચાહનારા સઘળા લોકો અમે કહી રહ્યા છીએ તેમ હવે કહે કે : “આ સ્વતંત્રતાઓને માટે તે મળે નહિ ત્યાં સુધી અમારું આખું જીવન પર્યાંત સંમહીત રીતે લડીયું.”

—શીતીકસ સંસ્થાને મળેલી નીચેની રકમ સાબાર સિવકારીએ છીએ : એલ. હરી (ધરલંડન) પોતાના પૂજ્ય પિતાથીના પૂરવાર્થે. ૫-૦-૦૦.

વેચવાના છે નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બજારમાં ત્યા સોસાયટીઓમાં મહાન અગર ખુલ્લા પ્લોટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવિંગ્સ સર્વિસીકેટ (આવક વેરાથી મુક્ત બ્યાન્) ખરીદવા લખો : એમ. જનાર્દન ભટ્ટ. Authorised Agent For Government of India National Saving Certificate. બાળા સાહેબની હવેલી, Navsari, Bombay, India.

અહીં તમે નહો છો કે કેનેડાની વિશ વિખ્યાત કંપની સન લાઈફ ઓફ કેનેડા ઉપરાંત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ. ઉપરાંત દક્ષિણ આફ્રિકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગ્રુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝન ના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અમેજી તથા યુનરાડી ભાખાન્તરકાર છીએ તેમજ અંગ્રેની ઈમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ નતનું કામકામ વિના નીવંચે ત્વરીત ગીએ થઈ શકે છે. 1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it. 2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management. 3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families. The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance. Consult us first. C. C. PALSANIA GENERAL AGENT Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant. Sworn Translator. 100 Sir Lowry Road, P.O. Box 4624. CAPETOWN Phone 32390

ભારતનો પત્ર

(અમારા અખરપત્રી તરફથી)

સુબધ, તા. ૨૧-૬-૫૫.

ગોવાની આઝાદી માટેની લડત હવે નિર્ણયાત્મક તબક્કામાં પહોંચી રહી છે. ગોવા જતા સત્યાગ્રહીઓની સંખ્યા ત્રણ આંકડા પડ પહોંચી ગઇ છે. પોર્ટુગીઝોના હેવાનિયત બધાં જુલમો છતાં ગોવા જતા સત્યાગ્રહીઓની સંખ્યા વધી રહી છે. સત્યાગ્રહી ટુકડી જળ એટલે પોર્ટુગીઝો તેમના નેતાને પકડી લે છે અને યાદીનાં જોને માર મારીને ભારતીય સરહદ પાસેના જંગલમાં મૂકી આવે છે. ગોવાની અંદર દાખલ થતાં સત્યાગ્રહીઓને ઘણા મકાનો પર રાષ્ટ્રધ્વજ ફેરકેતો નહરે પડે છે. આમજોનો ઉત્સાહ પુર્વક તેમનો સત્કાર કરે છે અને તેમને મદદ કરે છે. ગોવા જતાં સત્યાગ્રહીઓની સંખ્યા તા. ૧૫મી જાગરણે ભારતના સ્વતંત્ર્ય દિને ચારના આંકડા પર પહોંચે તેવા સંભવ છે.

ભારત સરકારને આટલી મોટી સંખ્યામાં ગોવામાં જતા દે (અને અત્યારે તે લાગે છે કે તે જવા દેશે) અને ને પોર્ટુગીઝો સત્યાગ્રહીઓને મારવાનું આજુ રાખ્યો તે એવી પરિસ્થિતિ ઉભી થશે કે, જેને પરિણામે હોંદી પ્રજા તરફથી એટલા મોટા પ્રમાણમાં પોર્ટુગીઝો સામે પોલીસ પમલાં લેવાની માગણી થશે કે, સરકારને આ પરદેશીઓની હકલ પટી માટે પોલીસ પમલાં લેવાં જ પડશે.

ગોવાની અંદરથી મળતા સમાચાર પ્રમાણે, ત્યાંના ડેટલાક આગેવાનોની ખાનગી સભા મળી હતી અને તેમાં ગોવાની અંદર સમાંતર સરકાર રચવાની વિચારણા થઇ હતી. આ ક્રાંતિકારી પમલાંને પોર્ટુગીઝ સરકારના ડેટલાક અધિકારીઓનો સંપૂર્ણ ટેકો હેવાનું જણાય છે. આ અધિકારીએ પોર્ટુગીઝોમાંની સાલાઝાર સરકારના વિરોધી પક્ષ "નેશનલ ડેમોક્રેટિક યુવ મેન્ટ"ના સભ્યો છે. પોર્ટુગીઝ નીકાં ઇળના એક ઉચ્ચ અધિકારીએ આ માટે મેળવના ઘડી કાઢી હતી. આ લશ્કરી અધિકારીએ એમ માને છે કે ગોવામાં પોર્ટુગીઝ શાસનનો અંત આવે તો પોર્ટુગીઝોમાં સાલાઝારના શાસનનો પંથુ અંત આવે.

મહાત્મા આંધી સ્મારક નિધિના રચનાત્મક કાર્યક્રમનો અમલ કરતા કાર્યકરોની એક પરિષદ મદુરાઇ ખાતે મળી હતી. પરિષદને સંબોધતાં નિધિના અધ્યક્ષ શ્રી જી. વી. માવલંકરે કાર્ય કરીને આંધીવાદી આદર્શોની ભાવના સમજવાના તથા વર્તમાન યુગ તથા યદ્યપિલા સમયને અનુરૂપ રીતે આ

ભાવનાને અમલમાં મુકવાનો પ્રયાસ કરવાનો આગ્રહ કર્યો હતો. પદ્ધતિના સંબંધમાં આપણે ડઢી સુસ્ત ન બનવું જોઇએ તેમ છતાં ગાંધીવાદી સિદ્ધાંતો અને તત્ત્વજ્ઞાન અંગે આપણે મક્કમ રહેવું જોઇએ.

ગાંધીજીની સ્મૃતિને જીવંત રાખવા દેશમાં ચાર મ્યુઝિયમો સ્થાપવાના નિધિના નિર્ણયનો ઉદ્દેશ્ય કરીને તેમણે જણાવ્યું હતું કે, આમાંથી એક મ્યુઝિયમ મદુરાઇ ખાતે રાખવામાં આવશે. મદુરાઇના ઐતિહાસિક અને સાંસ્કૃતિક જૂતકાળ તથા શ્રી મીનાક્ષી મંદિર હરી-જનો માટે ખૂલ્લું મુકાયું એ મહાન બનાવને લક્ષમાં લઇને મદુરાઇની પસંદગી કરવામાં આવી છે.

આ ચાર મ્યુઝિયમો ઉપરાંત, નિધિ એ દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં ચાર આંધી સ્થંભો ઉભા કરવાનું ઠરાવ્યું છે. આ માટે ગાંધીજીના જીવનમાં જ્યાં કાંઇ ખાસ મહત્વનું બન્યું હોય તેવા સ્થળોને પસંદ કરવામાં આવશે. દા. ત. બિહારમાં મોતીહારી કે જ્યાંથી આંધીજીએ વ્યક્તિગત સત્યાગ્રહ શરૂ કર્યો હતો. પ્રત્યેક સ્થંભ પર આંધીજીના જીવનમાં બનેલો ખાસ બનાવ આલેખાશે. આક્રોને ભાગ બળદની આ કૃતિને બનાવશે. બળદ એ ભારતની તાકાત અને ખેતિ પ્રધાનતાના પ્રતીક રૂપ છે. બીજા એકસો સ્થળોએ આંધી સ્મારક તખ્તીએ જડવામાં આવશે.

શ્રી માવલંકરે જણાવ્યું હતું કે, મ્યુઝિયમો અને સ્મારક સ્થંભો એ ગાંધીજીના સ્મારક માટેની માત્ર ભૌતિક બાજુ છે. તેમનું ખરૂં સ્મારક, તેમની યાદને જીવંત રાખે તેવું કાંઇ કાર્ય કરવાના સ્વરૂપમાં હોવું જોઇએ. એટલે નિધિએ રચનાત્મક કાર્ય કરતી બધી અખિલ-ભારત સંસ્થાઓને સહાય કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

વ્યોજ્ઞ અને વિષ વિખ્યાત અમે રિકન પત્રકાર શ્રી વીન્સેન્ટ શીન, જેમને મહાત્મા ગાંધીની હત્યાની પ્રેરણા થઇ હતી અને હત્યા પછી જેમના દેવાલોએ ભારતવાસીઓના દિલ પર ઉડી અસર કરી હતી, તેઓ ભારતની ઉડતી મુલાકાતે આવે છે. આચાર્ય વિનોબાજી તરફથી આલતી જુદાનની જુબેશ પ્રત્યે તેમણે સંતોષ વ્યક્ત કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે ભારતની જમીનને લગતી સમસ્યાના ઉકેલ આડે એક સાચો અવરોધ, જુદાન દારા મળેલી જમીનની વહેંચણી કરવાનો છે. જમિહીનોને આ જુમિ આપવા ઉપરાંત તેમને બિયાં, ઢળ,

ઢાર અને ખાતર પુરાં પાડવાનાં રહેશે. આ માટે સાવ જુદીજ પ્રકારની સંસ્થા ની તથા સાવ જુદાજ પ્રકારના નેતા ઝોની જરૂર પડશે. આ કાર્ય માટે દેશની આર્થિક જરૂરીયાતોની ઉડી સમજ હોવી જોઇએ. જુદાન જુબેશ સાથે સંકળાયેલી વ્યક્તિઓમાંથી આવી લાયકાત ધરાવનાર એક માત્ર વ્યક્તિ શ્રી જયપ્રકાશ નારાયણ છે અને વિનોબાજીએ એકડી કરેલી જમીનની જુમિહીનોને વહેંચણી કરવાનું કાર્ય શ્રી જય પ્રકાશને સોંપાય એવો સંભવ છે.

ભારતે છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં સાધેલી પ્રગતિને જોઇને શ્રી શીનને આનંદ થયો હતો. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, ભારતે કુગાવા પર અડપી અને નિર્ણયાત્મક વિજય મેળવ્યો છે. આનો પુરાવો એ છે કે, આને એશિયામાં અમેરીકન ડોલર કરતાં પણ હોંદી રૂપિયા માટે વધુ માગ છે. આ હકીકત દેશની અડપી આર્થિક પ્રગતિ અને વર્તમાન સ્થિતતાનું પ્રતિબિંબ પાડે છે. હોંદી રૂપિયો એ આને એશિયામાં સૌથી વધુ સહર ચલણ છે અને દેશની આ-ખાદીનો સુચક છે.

પ્રજા-સમાજવાદી પક્ષમાંની કટોકટી વધુ ઘેરી બનતી જાય છે. પક્ષની રાષ્ટ્રીય કારોબારીના કુકમની અવગણના કરીને ઉત્તર પ્રદેશના બળવાખોર સમાજવાદીઓએ શ્રી લિમયેના પ્રયુખ પદ હેઠળ રાજ્યમાં પરિષદ ભરી એટલું જ નહિ પણ પક્ષની રાષ્ટ્રીય કારોબારીને ઉખેડીને ફેંકી દેવાનો પડકાર કર્યો છે. આમ પક્ષમાં લોહિયા જુથ અને અશોક જુથ વચ્ચેનું અંતર વધ્યું છે. બળવાખોરોની પરિષદે ૧૦૦૦ શખ્દો વાળો એક ઠરાવ પસાર કર્યો હતો. અને પક્ષના તમામ એકમોને રાષ્ટ્રીય કારોબારીનો વિરોધ કરવાની તથા તેને દુર કરવાની હાકલ કરી હતી. તેમણે લોખંડી "પ્રજા પક્ષ"ની સ્થાપના કરવાના કાર્યમાં લાગી જવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

રાષ્ટ્રીય કારોબારીએ ઉત્તર પ્રદેશમાં પક્ષનો વહીવટ સંભાળી લેવા માટે એક કામચલાઉ સમિતિની નિમણૂક

કરી હતી. આ સમિતિ સામે બળવાખોર પરિષદે ૧૯ સભ્યોની સમિતિને ચુંટી કાઢી હતી. આમાં ૧૧ સભ્યો નવા હતા. આ સમિતિ રાજ્યમાં પક્ષની કાર્યદેસરની કારોબારી સમિતિ હોવાનો દાવો કરશે.

પરિષદે ઉત્તર પ્રદેશમાં પક્ષમાં બંગાળ પાડીને સમગ્ર પક્ષને તોડી પાડવાનો પ્રયાસ કરવાનો રાષ્ટ્રીય કારોબારી સામે આક્ષેપ કર્યો હતો અને તમામ સમાજવાદીઓને કામ ચલાઉ સમિતિને માન્યતા કે સહકાર આપવાનો ઇનકાર કરવાનો આગ્રહ કર્યો હતો.

ડો. લોહિયાએ એક નિવેદનમાં બાહેર કહ્યું હતું કે, જે તેઓ પક્ષને સુધારી નહિ શકે તો નવો પક્ષ રચશે.

રાષ્ટ્રીય કારોબારીના અન્ય સભ્યો ડો. લોહિયા અને તેમના સાથીઓ સામે શિસ્તનાં પગલાં લેવાનું વિચારી રહ્યા છે. શિસ્તનાં પગલાંમાં તો તેમને પક્ષમાંથી હાંકી કાઢવા સિવાય બીજો કોઇ માર્ગ રહેતો નથી.

ડો. લોહિયા અત્યારે તો એવો દાવો કરે છે કે, પક્ષના મોટા ભાગના સામાન્ય સભ્યોનો તેમને ટેકો છે. પરંતુ આ દાવો પોકળ લાગે છે અને જે તેઓ નવો પક્ષ રચે તો પણ જાત્રા સભ્યો તેમની સાથે જોડાય એવો આશો સંભાવ છે. પરિણામે તેઓ રાજ્યવાદી ક્ષેત્રમાંથી જુસાઇ જાય એવો સંભવ છે. લોહિયા-અશોક અટપટનું એક પરિણામ એ આવ્યું છે કે, ઘણા પ્રજા-સમાજવાદીઓ ફરી કેંટ્રેસમાં જોડાઈ રહ્યા છે. આમ આંતરિક અટપટને કારણે પક્ષ નબળો પડી રહ્યો છે. તેને મજબુત બનાવી શકે તેવી એક જ વ્યક્તિ છે અને તે શ્રી જય પ્રકાશ. પરંતુ તેઓ જુદાનની પ્રવૃત્તિ છોડે તેમ નથી.

જુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર-સ અને ઇનસ્પેક્ટર-સ માટે મળો :

આર. વી.કેલ
૨૧૩ મેકોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફરેરાસ્ટાઉન, નેહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.
33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઇ કાપડ, લુલન જર્સી, લુલ, બાળકો માટેનો બત બતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા બલામણુ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

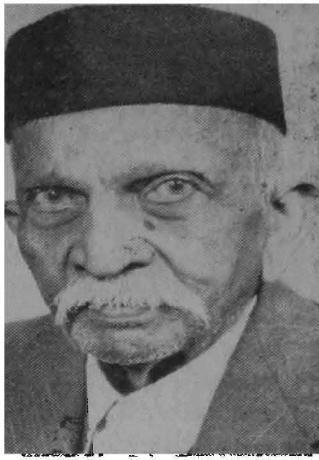
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ફોન ૩૩૧૬૫૪.

મરણ નોંધ

ઈસ્લે લંડનમાં અવસાન

દક્ષિણ આફ્રિકાની લડાઈની, સુલેહ થયા પછી આ દેશમાં દ્વિદીઓને આવવાની છુટ થયેલી ત્યારે પ્રથમ આવનારાઓમાંના એક ઇસ્લે લંડનના વતની હરિભાઈ પ્રેમાભાઈનું થોડાક માસની માંદગી પછી તા. ૨૩મી જુન ની સવારે ૮૮ વર્ષની વયે અવસાન થયું છે. સ્વર્ગસ્થનો નન્મ સને ૧૮૬૭ માં સુરત જીલ્લાના ઉડાય ગામે મોચી કામના એક ગરીબ ઘેરે થયો હતો. ૧૯૦૨ ના જુન માસમાં મદાતમા ગાંધીજી બીજવાર આ દેશમાં સ્થાયી નિવાસ માટે આવેલા, તેજ સ્ટીમરમાં એ પશુ દક્ષિણ આફ્રિકા આવ્યા હતા. પોર્ટ એલીઝાબેથ ખાંદેરે ઉતરી એકાન્સ ટાઉન તથા કેપના એડલેડ ગામમાં થોડાક વરસ મોચીનો કામ કર્યો પછી, ૧૯૧૮ થી ઇસ્લે લંડનમાં આવી રહ્યા હતા. જ્યાં તેમના સુપુત્ર શ્રી લક્ષ્મીભાઈ હરિભાઈ હોદી કામમાં અગ્રગણ્ય સ્થાન ધરાવી રહ્યા છે અને તેમના પુત્રો વેપાર કરે છે અને જાહેર સેવા કાર્યમાં આગળ પડતા ભાગ લઈ રહેલા છે. શાંત અને સાદું જીવન ગુજારવામાં સ્વર્ગસ્થે એમના સ્વ. પિતાનું અનુકરણ કરેલું, જેઓ ૧૧૨ વર્ષની ઉંમરે વીરોક્ષ વર્ષપર દેશમાં ગુજરી ગયા હતા અને તેજ અરસામાં પલિનું પશુ સંતસાન થયેલું.

મદાતમા ગાંધીજી પ્રત્યે એમને ઉડા પુન્યભાવ રહેલો હતો તેનું કારણ એમની પહેલી સફર દરમ્યાન સ્ટીમર માં એક બનાવ બનેલો તે જીવનભર યાદ રહી ગયેલો. તે સમયની સ્ટીમરો માં ડેક પેસેન્જરો માટે વીશી ન હતી. દર વીશની ટોળીમાં મુગધથી સીંધુ સામાન લઈ લેતા તે જાતે રાંધીને ખાતા. પેસેન્જરોથી ભરત્યક સ્ટીમર માં પુરૂષ વર્ગજ હતો. જેમાં સુસન્માન બાઈઓની સંખ્યા પશુ કીક પ્રમાણમાં હતી. થોડીક કીચીનો હતો અને બજાતણ માટેના કોલસા સ્ટીમરના બંકરમાંથી ખેંચી કાઢવા પડતા. પાણીનો વપરાસ કરકસરથી થવા માટે એકજ નળથી અમુક કલાક સુધી પાણી અપાતું. જેથી ભારે ભીડ થતી. ફરોસીનના ડબ્બા લાવેલા હોય તેમાં પાણી ભરી લેવું પડતું. તે વખતે કેટલાક સંકુચિત મનના માણસો પાણી લેતા બાઈઓને બળબચીથી હડસેલી પોતાની વીશી માટેનું પાણી પહેલું ભરી લેવાની હઠ કરતા, જેથી ઘણીવાર ઝડપો થતો. આખું એક દ્રસ્ય એકવાર ગાંધીજી ફરવા નીકળેલા તેમના જોવામાં આવ્યું જેથી પાસે આવીને તેમણે બધાને શાંતિથી સમઠવી કહ્યું કે જેમ આવતા હોય તેમ એક પછી એક ડબ્બાને સરખી લાઈનમાં ગોઠવી દેવા જોઈએ.



સ્વ. હરિભાઈ પ્રેમાભાઈ

અને અનુક્રમે ડબ્બા ભરવાથી બધાને પાણી મળી શકશે. એમની એ સલાહનો બધાએ સ્વીકાર કર્યો ને કહ્યું માં ઉભા રહીને તે પછી સૌ તેજ પાણી લેવા લાગ્યા, જેથી તકરારનું કારણ મટી ગયું અને સુખેથી યુસાફરી પૂરી કરી.

હોંદુઓ માટે કેપ પ્રાંતમાં પોર્ટ એલીઝાબેથ અને કેપટાઉન સિવાય અન્યત્ર અગિદાહની સગવડ ન હોવાથી બ્રિમિદાહ કરાય છે. જેથી રીથ (Wreath) કુલ માળની પ્રથા વિશેષ હોય છે. એમાં ખર્ચોતા પૈસા જો પરાપકાર માટે અપાય તે કીક એમ ધણાનું માનવું છે. ઇસ્લે લંડનમાં આ શોક પ્રસંગે સહમતના કુટુંબીઓ તરફથી રીથ ને બદલે જાહેર સંસ્થાના લાભ માટે અધમિલક દાન અપાય તે સાઈં એવો પ્રસ્તાવ રજૂ થયેલો જેનો દિવસોલ્પુર્વક જનતાએ અમલ કરવા થી પા. ૨૩-૧૫-૪ની રકમ બેગી થઈ હતી. તે કેટલીક જાહેર સંસ્થાઓને સ્વર્ગસ્થની પુણ્ય સ્મૃતિમાં વહેંચી દેવામાં આવી છે. પ્રજા સહમતના આત્માને ચિર શાંતિ આપે.

ડરબનમાં અવસાન

ડરબનની હોંદુ કામમાં જાણીતા શ્રી નાથુભાઈ દેવજીનું જુન તા. ૩૧ના ગુરુવારે સવારે અચાનક હાઈફેલથી અવસાન થયું. સ્વર્ગસ્થની ઉંમર ૬૨ વર્ષની હતી. ઘણા વર્ષથી તેઓ સાદું અને સંયમી જીવન ગુજારતા હોવાથી કશો રોગ નહોતો. એક વર્ષપર હૃદય માં કંઈક ખામી જણાઈ હોવાથી તેઓ સઘળા પ્રવૃત્તિઓમાંથી નિવૃત્ત થયા હતા અને ધાર્મિક જીવન ગાળતા હતા. અવસાનને દિવસે સ્વર્ગસ્થ નીયમ મુજબ સવારે વહેલા ઉઠી રનાનાઈ કીયામાંથી પરવારી ગીતા પાઠ કરી ગીતાજી કપાટમાં યુક્તા હતા તેટલામાં હૃદય બંધ પડી જતાથી ત્યાંજ પડી ગયા. સ્વર્ગસ્થ ૧૯૦૪ની સાલમાં ડરબન આવ્યા હતા. વીસ વર્ષપર તેઓ વિધુર બન્યા પછી ફરી લગ્ન નહિ કરતાં એક પત્ની વૃત પાળી પોતાનાં છોકરાંઓને જાતે ઉછેર્યો હતા. સ્વર્ગસ્થ કાઠીઆવાડ પટ્ટણી સોની એસોસીએશનના ૧૯૨૫ થી ટ્રસ્ટી હતા. સ્વભાવે મળતાવડા અને આનંદી હોઈ તેમના સહવાસમાં આવનાર સોના મન હરી લીધાં હતાં. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પાંચ સુપુત્રો અને બે સુપુત્રીઓને શોક કરતાં યુક્તી ગયા છે. સુપુત્રોમાંનાં સૌથી નાના ૨૨ વર્ષના અને સૌથી મોટા ૩૯ વર્ષના છે. તેઓ બધા પોતાના પિતાશ્રીએ સ્થાપેલો વેપાર તેમજ સોનીનો કામો સુંદર રીતે ચલાવી રહ્યા છે અને પિતાનું નામ શોભાવી રહ્યા છે. બે સુપુત્રીઓ પરણેલી છે. તેઓને સૌને તેમજ બહેનો કુટુંબને યજેલી મદદાન ખોટ માં ઇશ્વર ધીરજ અને હોંમત આપે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિરશાંતિ આપે.

સ્વર્ગસ્થની દહનકીયા એજ દિવસે અપેરે ફેટોનેરના સમયાનમાં લોહીની મોટી હાજરી વચ્ચે થઈ હતી.

લગ્ન

દક્ષિણ આફ્રિકાએ કદી જોયેલ નહિ તેવા ખર્ચાળા લગ્ન

આવતા સોમવારે ડરબનમાં એવા લગ્ન થવાના છે કે જેવા બગ્ય લગ્ન દક્ષિણ આફ્રિકાએ કદી જોયા નહિ હોય. એ લગ્ન મરહુમ જલ્લાહ અને શ્રીમતી સીરીનખાઇ રૂસ્તમજીના બીજા પુત્ર શ્રી રૂસ્તમ જલ્લાહ રૂસ્તમજીના લેરેન્ડો માર્કિવંસના શ્રીયુત અને શ્રીમતી નસરવાનજી સોરાબજી જીવવાલા ના પુત્રી ડો. ખોરશેદ જીવવાલા સાથે થવાના છે. યુનીયનની ઘણીજ નાની પારસી વસતીને એ વિધિ કરનાર મોઢ ધર્મગુરૂ આ દેશમાં નહિ હોવાથી એક દસ્તરજીને ખાસ હોંદથી મોલાવવામાં આવ્યા છે જેઓ સીક-દરાબાદ, દેરાબાદના દસ્તરજી નવરોઝ મીનોચર હોમજી છે. તેઓ વરરાજીના ખેન શ્રીમતી જરખાઇ હોમી નારીયલવાલા ની સાથે મઠ સ્ટીમરમાં ડરબન ઉતર્યા છે. શ્રીમતી જરખાઇ જેમનો જન્મ દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ થયો છે તેઓ ૨૨ વર્ષ પોતાના બાઈના લગ્ન પ્રસંગે ખાસ આવેલાં છે તેમના પતિ પશુ દક્ષિણ આફ્રિકા પહેરીજ વાર આ ખાસ પ્રસંગે આવેલા છે. ઉપરાંત રૂસ્તમજી કુટુંબના બીજાઓ પશુ તેમજ અન્ય મીત્રો ઇગ્લાંડ અને આયરલેન્ડથી આવેલા છે.

અમઝીન્ટોમાં લગ્ન

અમઝીન્ટોના શ્રી ડી. પરખેતમના સુપુત્રી ચિ. લક્ષ્મીબેનના શુભ લગ્ન વાંઝાણા નિવાસી (દાલ સમરસેટ વેસ્ટ, કેપ) ના સ્વર્ગસ્થ પરામભાઈ નારજીજી બાઈના સુપુત્ર ચિ. ડાહ્યાભાઈ સાથે રવીવાર તા. ૧૯-૬-૫૫ ના અમઝીન્ટો વિષ્ણુ મંદીર-હોલમાં થયાં હતાં. એ પ્રસંગે નવ દંપતિને આશીર્વાદ આપતા પધારેલ સર્વ રનેહી સંબંધીઓનો શ્રી ડાહ્યાભાઈ આભાર માને છે. એ શુભ પ્રસંગની ખુશાલીમાં શ્રી ડાહ્યાભાઈ તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાઓને બેટની રકમો આપવામાં આવી હતી.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૫ જુલાઈ	હોંદુ ૨૦૧૧ આષાઢ શ્રાવણ	ગ્રહસમાન ૧૩૭૪ હીન્દી જલકાઠ જલકાઠ	પારસી ૧૩૨૪ દએ બહમન	સુયોદ્ય ક. મી.	સુધોસ્ત ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૮	૨૬	૧૭	૧૦	૬-૫૨	૫-૦૮	
શનિ	૯	"	૧૮	૧૧	૬-૫૨	૫-૦૯	
રવી	૧૦	"	૧૯	૧૨	૬-૫૨	૫-૦૯	
સોમ	૧૧	"	૨૦	૧૩	૬-૫૧	૫-૦૯	
મંગળ	૧૨	"	૨૧	૧૪	૬-૫૧	૫-૧૦	
બુધ	૧૩	"	૨૨	૧૫	૬-૫૧	૫-૧૦	
ગુરૂ	૧૪	"	૨૩	૧૬	૬-૫૧	૫-૧૦	
શુક્ર	૧૫	"	૨૪	૧૭	૬-૫૦	૫-૧૧	
શનિ	૧૬	"	૨૫	૧૮	૬-૫૦	૫-૧૧	
રવી	૧૭	"	૨૬	૧૯	૬-૫૦	૫-૧૧	
સોમ	૧૮	"	૨૭	૨૦	૬-૫૦	૫-૧૨	
મંગળ	૧૯	"	૨૮	૨૧	૬-૫૦	૫-૧૨	
બુધ	૨૦	સુદ	૨૯	૨૨	૬-૪૯	૫-૧૨	
ગુરૂ	૨૧	"	૧	૨૩	૬-૪૯	૫-૧૨	

આહતની અમાવાસ્યા દીપ પૂજા

હેલ્લામાં હેલ્લી હીંદુસ્તાની રોકોડો

				પા.	શી.	પે.
આઈ	"	૮૭	"	૯૧	૫	૧ ૧૮ ૯
આન	"	૫૮	"	૬૨	૫	૧ ૧૮ ૯
અમ્બર	"	૭૬	"	૮૧	૬	૨ ૧ ૬
અનારકાલી	"	૧૨૦	"	૧૨૫	૩	૨ ૩ ૬
અલખેલા	"	૩૭	"	૪૨	૬	૨ ૩ ૬
અનારા	"	૩૨	"	૩૬	૫	૧ ૧૮ ૯
અનહોની	"	૯૨	"	૯૪	૩	૧ ૩ ૩
બુટ પોલીશ	"	૧૭૪	"	૧૭૭	૪	૧ ૧૧ ૦
બાઝી	"	૨૦	"	૨૩	૪	૧ ૧૧ ૦
બાઈન્ટુ બાવરા	"	૯૫	"	૧૦૧	૭	૨ ૧૪ ૩
બહુલ	"	૧૫૫	"	૧૫૬	૫	૧ ૧૮ ૬
દાસ્તાન	"	૧૬૦	"	૧૬૪	૫	૧ ૧૮ ૯
દીદાર	"	૪૪	"	૪૮	૫	૧ ૧૮ ૯
દાગ	"	૭૨	"	૭૫	૪	૧ ૧૧ ૦
દમલોચ	"	૪૯	"	૫૨	૪	૧ ૧૧ ૦
લખેલા	"	૧૬૫	"	૧૬૯	૫	૧ ૧૮ ૯

નીચેની ક્વાલીની રોકોડોનો અમારી પાસે મોટા સ્ટોક છે : પંકજ, મલીક, કંચવાળા, રોખલાલ, ઉસ્માઈલ આઝાદ, યુસુફ આઝાદ, ક્વાન ખાન, તલાટ માહમુદ, ઉસ્માઈમ ઉસ્માલ વિગેરે.
સીંગલ રોકોડોની ક્રીમ્સ શી. ૭ ૯ પોસ્ટેજ અને પેઈંગ બુક.
આખાં યુનીયન અને રોડેસીયાથી C.O.D. ના ઓર્ડરો રિખદાર વામાં આવશે.
અમે અંગ્રેજ ફીલ્મ/ઈન્ડિયાના એજન્ટ છીએ. છુટક નકલની ક્રીમ્સ શી. ૭-૬ પોસ્ટેજ સાથે. વાર્ષિક લવાજમ પોસ્ટેજ સાથે પા. ૪-૦-૦.

આઝાદ કેફે,

૧૧ કોર્ટ સ્ટ્રીટ-પહેલે માળ, જોહાનીહર્મર્ષ.
પી. ઓ. બોક્સ ૩૩૭૯ ટેલીફોન: ૩૩૮૫૮૩.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

ડરબનનું ટકાઉ આફુ દે પેની રતલ, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને ૮ પેની (શેકડ લાવ) મોટી કળીનું લસણ શી. ૧-૬ રતલ, પાપક નં.૧, શી. ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨, શી. ૮-૦ ૧૦૦, પોસ્ટેજ બુક. ઠપુરી અને ચેવલી પાન શી. ૫ રતલ પોસ્ટેજ બુક. બારકોટ શી. ૧૦-૬ ડબન; લાંબી અને સ્કેવર બારકોટ શી. ૧૬ ડબન. સુરણ, લીલી હળદ અને આંખા હળદની- મોસમ આફુ છે.
રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને જલહપન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરવઠા ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઠાવી મોકલશું.
All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

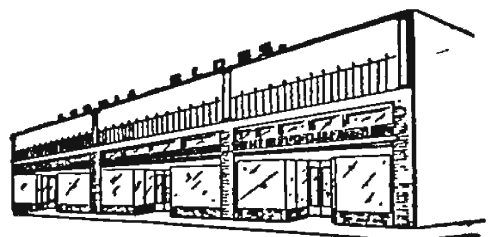
ધીફબર્થ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ.
હીંદુસ્તાન અગર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ફરિયાઈ અગર જમીન માંગે મુસાફરી કરવા ધરે બ્રહા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.
ઈંગ્લો, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અફરમાત, પ્લેટ્સાસ, વિગેરેના નીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.
ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કલેક્ટર-સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ જોહાનીહર્મર્ષ અને ચોર્સાયર ઈનરયુર-સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers



22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ ફેરટ

સોનાના ઢાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયક કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીએ છીએ.
નેકલેસ, બુટી બુટી ડીઝાઇનની બંગડી અબોડા, સાડીની પીન, વીટી પાકલ એરોંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણુના અમે સ્પેશલીસ્ટ છીએ.
શી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુલ્બાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ઠાઈર્નીબુટમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ એસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેબ, ટેબલ, તબન કીક્રાપત બાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

ને હમારી દેખરેખ નીચે તઈચાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈચાર રહે છે. માન રોકડા સાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આંગલ પધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

લગ્ન પ્રસંગે ભેટ આપવા લાયક પુસ્તકો

—આ મેલમાં આપ્યાં છે—

ધરની રાણી	૨૩	૧
સંસ્કાર લક્ષ્મી	૨૩	૧
આપણો ઘર સંસાર	૮	૦
શ્રી ગૃહણી મિત્ર	૧૮	૧
શ્રીમદ્ ભગવતી સાગવત	૩૨	૧
પહેલું પારણું	૨૩	૧
સંસારની શોભા	૧૧	૧
અનુભવ જોધનિઓ	૧૩	૧
શીવ-મહાપુરાણ ભાગ ૧-૨	૨	૦
મહાભારત વેદવ્યાસકૃત ભાગ ૧-૪	૩	૫



Include Postage and Packing charges.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુવેના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મોકલની કોમલ ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે.

ના. રોડશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સધન રોડશીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.